

ОНЦГОЙ БАЙДЛЫН ЕРӨНХИЙ ГАЗРЫН
ДАРГЫН ТУШААЛ

2016 оны 05 сарын 10 өдөр

Дугаар А/130

Улаанбаатар хот

Хөтөлбөр батлах тухай

Засгийн газрын агентлагийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.4, Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.3.1, 24 дүгээр зүйлийн 24.1.5, 25 дугаар зүйлийн 25.2 дахь заалтад заасныг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. Гамшгаас хамгаалах Удирдах албан тушаалтны сургалтын хөтөлбөр, сэдэвчилсэн төлөвлөгөөг нэгдүгээр, Мэргэжлийн ангийн сургалтын хөтөлбөр сэдэвчилсэн төлөвлөгөөг хоёрдугаар, Ажилтан, албан хаагчдын сургалтын хөтөлбөр, сэдэвчилсэн төлөвлөгөөг гуравдугаар, Сайн дурынханд гамшгаас хамгаалах мэдлэг олгох сургалтын хөтөлбөр, сэдэвчилсэн төлөвлөгөөг дөрөвдүгээр, Иргэдэд гамшгаас хамгаалах мэдлэг олгох сургалтын хөтөлбөр, сэдэвчилсэн төлөвлөгөөг тавдугаар хавсралтаар тус тус баталсугай.

2. Батлагдсан хөтөлбөр, сэдэвчилсэн төлөвлөгөөний дагуу гамшгаас хамгаалах сургалтыг орон нутаг, нэгжид зохион байгуулж явуулахыг Онцгой байдлын ерөнхий газрын харьяа салбар, нэгжийн дарга нарт үүрэг болгосугай.

3. Батлагдсан гамшгаас хамгаалах сургалтын хөтөлбөр, сэдэвчилсэн төлөвлөгөө, хөтөлбөр хэрэгжүүлэх зөвлөмжийг орон нутгийн онцгой комисс, мэргэжлийн анги, аж ахуйн нэгж, байгууллагын удирдлагад хүргэж, хэрэгжилтийг хангаж ажиллахыг төв, орон нутгийн Онцгой байдлын газар, хэлтсийн дарга нарт даалгасугай.

4. Энэ тушаал гарсантай холбогдуулан Онцгой байдлын ерөнхий газрын даргын 2007 оны 02 дугаар сарын 09-ний өдрийн 81 дүгээр тушаалыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

ДАРГА,
БРИГАДЫН ГЕНЕРАЛ

Т.БАДРАЛ

0006573

Онцгой байдлын ерөнхий газрын даргын
2016 оны 05 дугаар сарын 10-ны өдрийн
А/30 дугаар тушаалын нэгдүгээр хавсралт

ГАМШГААС ХАМГААЛАХ УДИРДАХ АЛБАН ТУШААЛТНЫ СУРГАЛТЫН ХӨТӨЛБӨР, СЭДЭВЧИЛСЭН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

ЗОРИЛГО

Аймаг, нийслэл, сум /дүүрэг/, баг, хороо, улсын болон орон нутгийн гамшгаас хамгаалах алба, аж ахуйн нэгж, байгууллагын удирдах албан тушаалтанд хүн, мал, амьтан, эд хөрөнгө, хүрээлэн байгаа орчноо гамшгийн аюулаас урьдчилан сэргийлэх, аврах, хор уршгийг арилгах, хойшлуулшгүй сэргээн босгох үйл ажиллагааны онолын мэдлэгийг олгож дадлагажсанаар хүн амыг сургаж бэлтгэх, улмаар дээрх ажлыг удирдан зохион байгуулах чадвар, дадал олгоход оршино.

ЗОРИЛТ

- Гамшгийн аюулаас урьдчилан сэргийлэх, аврах, хор уршгийг арилгах, хойшлуулшгүй сэргээн босгох үйл ажиллагаанд удирдах албан тушаалтныг сургаж дадлагажуулах,

- Гамшгаас хамгаалах удирдах албан тушаалтны сургалтын чанар, үр өгөөжийг дээшлүүлэх,

- Гамшгаас урьдчилан сэргийлэх ажлын үр дүнг нэмэгдүүлэх,

- Сургалтын агуулгыг Онцгой байдлын албанаас тавьж буй зорилт, шаардлагатай нийцүүлэн боловсронгуй болгох,

- Аюулт үзэгдэл, ослын төрөл бүрд урьдчилан сэргийлэх, аврах, хор уршгийг арилгах талаар онол, практикийн мэдлэг, чадвартай удирдах албан тушаалтныг бэлтгэх.

ХАМРАХ ХҮРЭЭ

Аймаг, нийслэл, сум /дүүрэг/, баг /хороо/-ийн удирдлага, улсын болон орон нутгийн гамшгаас хамгаалах албадын удирдлага, аж ахуйн нэгж, байгууллагын удирдах албан тушаалтан хамрагдана.

Гамшгаас хамгаалах улсын албаны удирдах албан тушаалтны сургалтыг онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, аймаг, нийслэл, сум /дүүрэг/, баг /хороо/, гамшгаас хамгаалах орон нутгийн алба, аж ахуйн нэгж байгууллагын гамшгаас хамгаалах албаны удирдах албан тушаалтны сургалтыг төв, орон нутгийн Онцгой байдлын газар, хэлтэс тус тус хариуцан зохион байгуулна.

ХУГАЦАА

Гамшгаас хамгаалах удирдах албан тушаалтны сургалтыг хоёр жилд нэг удаа зохион байгуулна.

---oOo---

ГАМШГААС ХАМГААЛАХ УДИРДАХ АЛБАН ТУШААЛТНЫ СУРГАЛТЫН ХӨТӨЛБӨР

Хүлээгдэж буй ерөнхий үр дүн:

- Гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны эрх зүйн үндсүүдийг мэдэх, үйл ажиллагаандаа ашиглаж сурах,
- Аюулт үзэгдэл, ослын талаар ерөнхий ойлголттой болж, түүнээс урьдчилан сэргийлэх мэдлэгийг дээшлүүлэх,
- Аюулт үзэгдэл, ослын үед иргэдийн амь нас, улс, нийгмийн өмч хөрөнгийг аврах, хамгаалах арга ажиллагаанд удирдах албан тушаалтныг сургаж бэлтгэх,
- Аюулт үзэгдэл, ослоос хүн ам, эд хөрөнгө, хүрээлэн буй орчныг урьдчилан сэргийлэх талаар удирдах албан тушаалтны мэдлэг, чадвар, хандлагыг дээшлүүлэх,
- Аюулт үзэгдэл, ослын үед удирдлага, зохион байгуулалтаар хангах мэдлэг, дадлага, чадвараа нэмэгдүүлэх,
- Гамшгийн аюул ослын үед удирдах албан тушаалтны гүйцэтгэх үүрэг, үйл ажиллагааны харилцан уялдаа холбоо сайжрах.

Зорилт	Хүлээгдэж буй үр дүн	Мэдлэг	Аюулгө Чадвар	Хэрэглээ/ хандлага
Гамшгаас хамгаалах удирдах албан тушаалтан, албан хаагчдын эрхэлж буй албан тушаалын зэрэглэл, шатлалын хүрээнд хүн, мал, амьтан, эд хөрөнгө, хүрээлэн байгаа орчноо гамшгийн аюулаас урьдчилан сэргийлэх, аврах, хор уршгийг арилгах, сэргээн босгох, эдгээр үйл ажиллагааны онолын мэдлэгийг бататгаж, хүн амыг сургаж бэлтгэх, улмаар дээрх ажлыг удирдан зохион байгуулах чадвар, дадал олгох	-Гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааг төлөвлөх, зохион байгуулах мэдлэг, чадвартай болох	- Гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны эрх зүйн үндэс, Монгол Улсын гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөө - Аюулт үзэгдэл, ослын тухай ойлголт, түүнээс урьдчилан сэргийлэх - Гамшгийн үеийн шуурхай удирдлага, зохион байгуулалт, штабын бэлтгэл - Гамшгийн хор уршгийг арилгах, сэргээн босгох - Ангиллын сургалтыг зохион байгуулах арга зүй	- Байгууллага, ард иргэдэд гамшгаас хамгаалах талаар мэргэжил, арга зүйн зөвлөгөө өгөх - Үүссэн гамшиг ослын үед бэлтгэл, бэлэн хангах, чиг үүрэг өгөх, удирдлага зохион байгуулалтаар хангаж ажиллах - Ангиллын сургалтыг зохион байгуулах	-Гамшгаас хамгаалах тухай хууль болон бусад хууль, эрх зүйн баримтыг үйл ажиллагаандаа ашиглах -Үүссэн гамшиг ослын үед бэлтгэл, бэлэн байдлыг хангах, чиг үүрэг өгөх, удирдлага зохион байгуулалтаар хангаж ажиллах - Ангиллын сургалтын чанар, хүртээмжийг дээшлүүлэх

ГАМШГААС ХАМГААЛАХ УДИРДАХ АЛБАН ТУШААЛТНЫ СУРГАЛТЫН СЭДЭВЧИЛСЭН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

д/д	Агуулга	Сэдэв	Сургалт зохион байгуулах хэлбэр, цаг			
			лекц	семинар	Даллага, дүгнэлт	нийт
Сургалтын агуулгын төрөл: Гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны эрх зүйн үндэс (2 цаг)						
1	Хууль тогтоомж, эрх зүйн акт	<ul style="list-style-type: none"> - Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, - Галын аюулгүй байдлын тухай хууль, - Нөөцийн тухай хууль болон бусад хууль, тогтоомж, - Гамшгаас хамгаалах талаар төрөөс баримтлах бодлого, үндэсний хөтөлбөр, дүрэм, журмууд, тэдгээрийн шинэчлэл 	2			2
Бүгд						
Сургалтын агуулгын төрөл: Монгол Улсын гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөө						
2	Монгол Улсын гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөө	<ul style="list-style-type: none"> - Улс болон аймаг, нийслэл, сум, дүүрэг, аж ахуйн нэгж, байгууллагын гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөө - Үндэсний болон олон улсын чиг хандлага 	2		2	4
Бүгд						
Сургалтын агуулгын төрөл: Аюулгүй байдлын осолын тухай үндэсний боллого (12 цаг)						
3	Гамшгийн төрлүүд, тэдгээрээс урьдчилан сэргийлэх, аврах, хор уршгийг арилгах,	<ul style="list-style-type: none"> - Газар хөдлөлт, хөрсний гулсалт - Ой хээрийн түймэр - Үер - Хүн, мал, амьтны гоц халдварт өвчин - Цасан болон шороон шуурга - Ган, зуд, цөлжилт - Үйлдвэрлэлийн болон техникийн холбогдолтой осол - Цацраг идэвхт бодис болон ХУХБ-ын аюул - Нийтийг хамарсан эмх замбараагүй байдал, дэлбэрэлт 	2	4	6	12
Бүгд						
			2	4	6	12

4	Гамшгаас хамгаалах удирдлага, зохион байгуулалт, штабын бэлтгэл	<ul style="list-style-type: none"> - Гамшиг ослын үеийн арга хэмжээ <ul style="list-style-type: none"> ▪ Өгсөн үүрэг, чиглэлтэй танилцах ▪ Цагийн байдлыг үнэлэх ▪ Шийдвэр гаргах ▪ Цагийн байдлыг зурагт оруулах ▪ Үүрэг хүргэх, тавих ▪ Урьдчилан сэргийлэх, аврах ажлыг төлөвлөх ▪ Харилцан ажиллагааг зохион байгуулах ▪ Бүх төрлийн хангалтыг зохион байгуулах ▪ Явцыг удирдах, хяналт шалгалтыг зохион байгуулах ▪ Тайлан мэдээ гаргах - Гамшиг ослын үед оролцох байгууллагууд, чиг үүрэг, хүч хэрэгсэл - Сэргээн босгох арга хэмжээ 	6	6	12
БҮГД					
5	Гамшгаас хамгаалах ангиллын сургалт зохион байгуулах арга зүй	<ul style="list-style-type: none"> - Мэргэжлийн анги - Ажилтан, албан хаагч - Ард иргэд 	2	4	6
БҮГД					

---000---

ГАМШГААС ХАМГААЛАХ УДИРДАХ АЛБАН ТУШААЛТНЫ СУРГАЛТЫН ХӨТӨЛБӨРИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ЗӨВЛӨМЖ

Энэхүү хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх болсон хэрэгцээ, шаардлага

Монгол Улсын хэмжээнд тохиолдож байгаа аюулт үзэгдэл, ослын тоо, давтамж нэмэгдэж, хүний амь эрсдэн, хүрээлэн буй орчин, улс орны нийгэм, эдийн засгийн хөгжилд учруулах хохирол буурахгүй байна. Улсын хэмжээнд аюул, ослоос аврах, хамгаалах хүч хэрэгсэл дутмаг, мэргэжлийн байгууллага, иргэд гамшгаас хамгаалах аргад бүрэн сургаж бэлтгэгдээгүй байгаа нь өнөөгийн эрэлт хэрэгцээ, шаардлагад хүрэхгүй нь ойлгогдож байна.

2003 онд батлагдсан Гамшгаас хамгаалах тухай хуулиар гамшгаас хамгаалах сургалтыг ангилан зохион байгуулж явуулах талаар заасны дагуу Онцгой байдлын ерөнхий газрын даргын 2007 оны 81 дүгээр тушаалаар ангиллын сургалтын хөтөлбөрийг баталсан. 2007 оны 81 дүгээр тушаалын 1 дүгээр хавсралтад тодорхойлсон гамшгаас хамгаалах удирдах ажилтны сургалтын агуулга нийт 224 цагийн багтаамжтай байгаа нь сургалтыг зохион байгуулахад цаг хугацаа, хөрөнгө зардал их шаардагдаж хэрэгжихэд хүндрэлтэй байгаа юм. Иймд өнөөдрийн байдлаар уг сургалтын хөтөлбөр батлагдаад удсан боловч хэрэгжээгүй, зарим төрлийн аюулт үзэгдэл, осол нэмэгдсэн, гамшгаас хамгаалах алба, төрөл өөрчлөгдсөн зэрэг нь сургалтын хөтөлбөрийг шинэчлэн хэрэгжүүлэх хэрэгцээ шаардлагыг бий болгож байна.

Сургалт явуулах эрх зүйн үндэс

Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн

- 7 дугаар зүйлийн 7.2-т “Гамшгаас хамгаалах сургалтыг удирдах албан тушаалтны, аврах анги, отряд салбар, мэргэжлийн ангийн, оюутан сурагчдын, ажилтны, бусад иргэний гэсэн ангиллаар явуулна”,

- 7.3-т Гамшгаас хамгаалах сургалтыг дараах байгууллага, албан тушаалтан хариуцаж зохион байгуулна: 7.3.1 “... гамшгаас хамгаалах албаны удирдах бүрэлдэхүүний сургалтыг онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага”, 7.3.2-т сум, дүүрэг, аж ахуйн нэгж байгууллагын гамшгаас хамгаалах албаны удирдах бүрэлдэхүүн, мэргэжлийн ангийн дарга, дүйцүүлэх алба хааж байгаа иргэдийн сургалтыг аймаг, нийслэлийн гамшгаас хамгаалах алба, штаб” гэж,

- Мөн хуулийн 18 дугаар зүйлд Гамшгаас хамгаалах улсын албаны нийтлэг чиг үүрэг,

- 27 дугаар зүйлд Аж ахуйн нэгж байгууллагын хүлээх үүрэгт, мөн МУ-ын Их хурлаар 2011 онд баталсан “Гамшгаас хамгаалах талаар төрөөс баримтлах бодлого”-д “...хүн амыг аюулгүй амьдрах ухаанд сургах...” гэж,

- Засгийн Газрын 2015 оны 303 дугаар тогтоолоор баталсан “Гамшгийн эрсдэлийг олон нийтийн оролцоотой бууруулах үндэсний хөтөлбөрт”...гамшгийн эрсдэлийг бууруулах олон нийтийн сургалт, сурталчилгааг бүх түвшинд шат дараалан зохион байгуулах...” гэж тус тус заасан байдаг.

Агуулгын зөвлөмж

Гамшгаас хамгаалах удирдах ажилтанд зориулан боловсруулсан гамшгаас хамгаалах мэдлэг, чадварыг дээшлүүлэх сургалтын хөтөлбөр нь:

1. Гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны эрх зүйн үндэс, Монгол Улсын гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөө,
2. Аюулт үзэгдэл, ослын тухай ойлголт, түүнээс урьдчилан сэргийлэх,
3. Гамшгийн үеийн шуурхай удирдлага, зохион байгуулалт, штабын бэлтгэл,
4. Гамшгийн хор уршгийг арилгах, сэргээн босгох,

5. Ангиллын сургалтыг зохион байгуулах арга зүй гэсэн 5 агуулгын хүрээнд, хүлээгдэж буй үр дүнг агуулгын хүрээ тус бүрийн харгалзах чадамжид үндэслэн, зайлшгүй мэдэх суурь ойлголтуудыг олгохоор сонгосон болно.

Удирдах ажилтны сургалтыг зохион байгуулахдаа тухайн аймаг, орон нутгийн байгаль, газар зүйн онцлог, цаг агаарын нөхцөл, зонхилон тохиолддог аюулт үзэгдэл, гамшгаас хамгаалах улсын болон орон нутгийн алба байгууллагын онцлог, хүчин чадал, нөөц бололцоог харгалзан үзэх нь зүйтэй.

Нэгж болон ээлжит хичээлийн төлөвлөлтийг хийхдээ:

- зорилго зорилтоо оновчтой тодорхойлох,
- хөтөлбөрийн дагуу агуулгаа боловсруулах,
- хөтөлбөр дэх агуулгын холбоо хамаарлыг зөв гаргах,
- агуулга залгамж холбоотой, сонголттой, уян хатан байх зарчмуудыг баримтална.

Арга зүйн зөвлөмж

Хөтөлбөрийн хүлээгдэж буй үр дүнд хүрэхэд шаардлагатай мэдлэг, чадвар, хандлагыг эзэмшүүлэхийн тулд онол, дадлагыг хослуулан сургалтыг зохион байгуулна. Гамшгаас хамгаалах удирдах ажилтанд зориулсан сургалтын 20 хувь нь онол, 80 хувь нь дадлага буюу биеэр хийж гүйцэтгэх ажил байж сургалтын шинэлэг, үр дүнтэй аргуудыг хэрэглэх шаардлагатайг багш нарт зөвлөж байна. Сургалтын онцлогоос хамааран хөтөлбөрт тусгагдаагүй зарим сэдвийг нэмж оруулан нийт цагийн багтаамжийн 20 хүртэлх хувийг өөрчлөн зохион байгуулж болно.

Сургах арга барил нь суралцагсдын ажлын туршлага, үйл ажиллагааны онцлог, бодит нөөц боломжид тулгуурласан байна.

Сургалтын үйл ажиллагааг бүлэг сэдэв тус бүрээр үнэлгээ хийж цаашид зохион байгуулах сургалт болон гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагаанд хэрэгжүүлэх санал, дүгнэлт, зөвлөмжийг хэлэлцүүлнэ.

Хэрэглэгдэхүүн

Хөтөлбөрт заасан сургалтыг явуулахдаа онолын хичээлд ном, сурах бичиг, зурагт хуудас, фото зураг, кино, цахим үзүүлэн, богино хэмжээний бичлэг ашиглан багш, суралцагсад хамтран явуулах нь үр дүнд хүрнэ. Үүний тулд сургагч багш хичээлд сайн бэлдэж томъёоллоо зөв олж сурах хэрэгтэй.

Сургалтыг явуулахдаа ашиглах хэрэглэгдэхүүнийг багш орон нутгийн бололцоо, боломжид тулгуурлан боловсруулж, бэлтгэхээс гадна гамшгаас хамгаалах чиглэлээр ажилладаг төрийн байгууллага, өөрийн харьяалах байгууллагаас мэргэжлийн зөвлөгөө дэмжлэг авч, шаардлагатай хэрэглэгдэхүүнээр хангагдана.

---oO---

Онцгой байдлын ерөнхий газрын даргын
2016 оны 5 дугаар сарын 10 ны өдрийн
дугаар тушаалын хоёрдугаар хавсралт

A/30

ГАМШГААС ХАМГААЛАХ ТУСГАЙ ЧИГ ҮҮРГИЙН БҮЛГҮҮДЭД ГАМШГААС ХАМГААЛАХ МЭДЛЭГ ОЛГОХ СУРГАЛТЫН ХӨТӨЛБӨР

ЗОРИЛГО

Бие бүрэлдэхүүнийг сургаж бэлтгэх, бэлэн байдлыг дээшлүүлэх замаар өнөөгийн хэрэгцээ, шаардлагад нийцсэн, мэргэжлийн түвшинд үйл ажиллагаа явуулах мэдлэг, чадвар бүхий тусгай чиг үүргийн бүлгийг бий болгоход сургалтын хөтөлбөрийн зорилго оршино.

ЗОРИЛТ

- Гамшгаас хамгаалах тусгай чиг үүргийн бүлгийн сургалтын чанар, үр өгөөжийг дээшлүүлэх,
- Сургалтын агуулгыг Онцгой байдлын албанаас тавьж буй зорилт, шаардлагатай нийцүүлэн боловсронгуй болгох,
- Гамшгаас хамгаалах хүч хэрэгслийн чадавхийг бэхжүүлэх,
- Аюулт үзэгдэл, ослын төрөл бүрд урьдчилан сэргийлэх, аврах, хор уршгийг арилгах талаар онол, практикийн мэдлэг, чадвартай мэргэжлийн ангийг бэлтгэх.

ХАМРАХ ХҮРЭЭ

Мэргэжлийн ангийн дүрэмд заасан Ерөнхий зориулалтын болон Тусгай зориулалтын мэргэжлийн ангийн бие бүрэлдэхүүн хамрагдана.

ХУГАЦАА

Гамшгаас хамгаалах тусгай чиг үүргийн бүлгийн бие бүрэлдэхүүний сургалтыг жил бүр явуулна.

---oOo---

**ГАМШГААС ХАМГААЛАХ ТУСГАЙ ЧИГ ҮҮРГИЙН БҮЛГИЙН БҮРЭЛДЭХҮҮНД
ГАМШГААС ХАМГААЛАХ МЭДЛЭГ СУРГАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

Сургалтын агуулгын төрөл, цаг	Гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны эрх зүйн үндэс	Аюулт үзэгдэл, ослын тухай ойлголт	Гамшгаас урьдчилан сэргийлэх	Эрэн хайх, аврах ажиллагаа	Хор уршгийг арилгах, сэргээн босгох	Нийт цаг
Мэргэжлийн ангийн нэр						
Ерөнхий зориулалтын	7	6	13	24	10	60
Эмнэлгийн яаралтай тусламжийн	7	6	10	33	7	63
Хээрийн эмнэлэг	7	6	10	33	7	63
Цус сэлбэх хөдөлгөөнт	7	6	10	33	7	63
Хөдөлгөөнт эмийн сан	7	6	10	33	7	63
Эмнэлэг эрүүл ахуй, сэтгэл зүйн дэмжлэг үзүүлэх	7	6	10	33	7	63
Хүүхэд хамгааллын	1	2	10	17	6	36
Өндөр настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийг хамгаалах	1	2	10	17	6	36
Гал унтраах	7	6	2	34	7	65
Дулааны шугам сүлжээний засварын	1	-	3	25	5	34
Цэвэр, бохир усны засварын	1	-	1	15	5	22
Цахилгааны шугам сүлжээний засварын	1	-	3	12	5	21
Зам, гүүрийн засварын	1	-	3	15	5	24
Инженер тэсэлгээний ажлын	1	-	3	15	5	24
Хэв журам сахиулах, харуул хамгаалалтын	7	7	13	18	6	51
Тусгай бүлэг	2	2	4	8	3	19
Цацраг, химийн хяналтын	1	-	-	19	3	23
Ургамал, газар тариалан хамгаалах	7	6	2	28	3	46
Мал эмнэлгийн нарийн мэргэжлийн хөдөлгөөнт	7	6	2	28	3	46
Санхүү, нийгмийн хамгааллын	2	-	1	8	9	20
Хүнсний хангалтын	3	1	1	16	8	29
Нөөцийн материал, орон сууцны хангалтын	3	1	1	16	8	29
Уст цэг хамгаалах	1	-	4	13	3	21
Цугларах байрны	3	1	1	16	8	29
Шатахуун хангалтын	3	1	1	16	8	29
Тээврийн	3	1	1	16	8	29
Ариутгал, халдваргүйжүүлэлтийн	1	2	2	8	3	16
Холбоо, зарлан мэдээллийн	1	2	2	8	-	13
Сурталчилгаа, мэдээллийн	1	-	2	6	2	11
Иргэнийбүртгэл, мэдээллийн	1	-	2	6	2	11
Төмөр замын техникийн засварын	2	-	2	11	8	23
Нисэх буудлын авран туслах	2	-	2	11	8	23

ГАМШГААС ХАМГААЛАХ ТУСГАЙ ЧИГ ҮҮРГИЙН БҮЛГИЙН БҮРЭЛДЭХҮҮНД ГАМШГААС ХАМГААЛАХ МЭДЛЭГ ОЛГОХ СУРГАЛТЫН ХӨТӨЛБӨР

Хүлээгдэж буй ерөнхий үр дүн:

- Аюулт үзэгдэл, ослын талаар ерөнхий ойлголттой болж, түүнээс урьдчилан сэргийлэх мэдлэгийг дээшлүүлэх
- Гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны эрх зүйн үндэсүүдийг мэдэх, үйл ажиллагаандаа ашиглаж сурах
- Аюулт үзэгдэл, ослоос хүн ам, эд хөрөнгө, хүрээлэн буй орчныг урьдчилан сэргийлэх талаар мэргэжлийн ангийн бүрэлдэхүүний мэдлэг, чадвар, хандлагыг дээшлүүлэх
- Аюулт үзэгдэл, ослын үед иргэдийн амь нас, улс, нийгмийн өмч хөрөнгийг аврах, хамгаалах арга ажиллагаанд тусгай чиг үүргийн бүрэлдэхүүнийг сургаж бэлтгэх
- Гамшгийн голомтод үүрэг гүйцэтгэж буй тусгай чиг үүргийн бүлгүүдийн харилцан ажиллагааг сайжруулах, хамтын шийдвэр гаргах арга барилд суралцах
- Аюулт үзэгдэл, ослын голомтод эрэн хайх, аврах ажиллагаа явуулах мэдлэг, дадлага, чадвараа нэмэгдүүлэх
- Гамшгийн хор уршгийг арилгах, сэргээн босгох ажиллагаанд тусгай чиг үүргийн бүлгүүд оролцох

Суралцахуйн зорилт	Хүлээгдэж буй үр дүн	Мэдлэг	Агуулга	Чадвар	Хандлага
Гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны эрх зүйн үндэс	Тусгай чиг үүргийн бүлгийн гүйцэтгэх үүрэг, үйл ажиллагаатай холбоотой хууль, тогтоомж, Монгол Улсын гамшгаас хамгаалах тогтолцооны талаар ерөнхий ойлголт өгөх	Гамшгаас хамгаалах тухай, Галын аюулгүй байдлын тухай, Улсын нөөцийн тухай, Ойн тухай, Дайчилгааны тухай, Эрүүл мэндийн тухай хууль гэх мэт Ерөнхий зориулалтын болон Тусгай чиг үүргийн мэргэжлийн ангиудын гүйцэтгэх үүрэг болон харьяалах дээд шатны байгууллагатай холбоотой хууль Тусгай чиг үүргийн бүлгийн үйл ажиллагааны эрх зүйн орчин	Уг хуулиудыг судлан хуулиас тусгай чиг үүргийн бүлгийн үйл ажиллагаатай холбоотой зүйл заалтыг ашиглах чадвартай болох	Хуулийг өөрийн үйл ажиллагаанда ашиглаж сурах Холбогдолтой заалтыг ашиглах	

		“Гамшгаас хамгаалах талаар төрөөс баримтлах бодлого, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө”, бусад тусгай чиг үүргийн бүлгийн холбогдох төлөвлөгөө		
		Монгол Улсын гамшгаас хамгаалах тогтолцоо		
		Мэргэжлийн ангийн дүрэм, Хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааны дүрэм, Гал унтраах дүрэм, Нүүлгэн шилжүүлэх журам, “Нийтлэг журам батлах тухай” Шадар сайдын 2013 оны 52 дугаар тушаал, “Мал, амьтны гоц халдварт өвчний голомтод хээрийн мал эмнэлэг дэлгэн ажиллах заавар”, Тусгай цэвэрлэгээний бүлгийн ажиллах журам, Уснаас эрэн хайх, аврах ажиллагаа зохион байгуулах журам	Аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэдэд мэргэжлийн дагуу зөвлөгөө, дэмжлэг, тусламж үзүүлж	Дүрэм журмыг үүрэг гүйцэтгэх үед ашиглах
		Холбогдох бусад дүрэм, журам		
	Тусгай чиг үүргийн бүлгийн үйл ажиллагаатай холбоотой дүрэм, журам	Тусгай чиг үүргийн бүлгийн ангилал, бүтэц, үүрэг зориулалт, зохион байгуулалт, салбар, бүлгийн ажиллагаа, гамшгийн үед ажиллах аюулгүй ажиллагаа, мэргэжлийн ангид хөтлөгдөх баримт бичиг мэргэжлийн ангийн дүрэм	Аюулт үзэгдэл, ослын голомтод ажиллах үед бусад тусгай чиг үүргийн бүлэгтэй харилцан ажиллах Өөрийхөө болон бүлгийн аюулгүй байдлыг хангах Хөтлөгдөх баримт бичгийг хөтлөх	Мэргэжлийн дагуу нэрвэгдэгсдийг эрэн хайх, аврах
	Тусгай чиг үүргийн бүлгийн тухай			
	Цаг агаарын гаралтай аюулт үзэгдлийн тухай	Зуд, ган, цөлжилт, цасан болон шороон шуурга, үер, ой, хээрийн түймрийн талаар ерөнхий ойлголт өгөх	Аюулт үзэгдэл, ослын төрлүүдийг нэрлэж Тухай төрлөөс шалтгаалан авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээг хийж	Тусгай чиг үүргийн бүлгийн үүргийг судлан гамшгийн төрлүүдэд
	Геологийн гаралтай аюулт үзэгдлийн тухай	Газар хөдлөлт, хөрсний гулсалтын талаар ерөнхий ойлголт өгөх		

<p>Аюулт үзэгдэл, ослын ойлголт тухай</p>	<p>Биологийн гаралтай үзэгдэлийн тухай аюулт</p>	<p>Олон улсын хөл өвчин, хорт шавьж, мэрэгчид тархах талаар ерөнхий ойлголт өгөх тухайн аюулт үзэгдэл, ослыг үед тусгай чиг үүргийн бүлгийноролцоо, гүйцэтгэх үүргийг судлуулах</p>	<p>урьдчилан сэргийлэх, аврах, хор уршгийг арилгах</p>	
<p>Аюулт үзэгдэл, ослоос урьдчилан сэргийлэх</p>	<p>Төвлөлт, бэлэн байдал</p>	<p>Үйлдвэр, ахуйн осол, объектийн гал түймэр, зам, тээврийн осол, цацраг, химийн бодис тархах, дэлбэрэлтийн талаар онолын мэдлэг олгох, тухайн аюулт үзэгдэл, ослыг үед тусгай чиг үүргийн бүлгийн оролцоо, гүйцэтгэх үүргийг судлуулах</p> <p>Нийтийг хамарсан эмх замбараагүй байдлын үед тусгай чиг үүргийн бүлгийн оролцоо, гүйцэтгэх үүргийг тодорхойлж таниулах</p> <p>Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөнд тусгай чиг үүргийн бүлгийн гүйцэтгэх үүрэг</p> <p>Тусгай чиг үүргийн бүлэг, байгууллагын төлөвлөгөөнд бүлэг, хүн нэг бүрийн гүйцэтгэх үүрэг, харьцуулан ярилцах</p> <p>Бэлэн байх нь гамшгаас урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагааны салшгүй хэсэг болох тухай, хүн нэг бүр, бүлэг, тусгай чиг үүргийн бүлгийн бэлэн байдлын хангах талаар таниулах, хүн нэг бүрд байх зүйлсийн жагсаалтыг танилцуулах, бэлэн байдлын үзлэг явуулах, үүргэвчийг жигдрүүлэх</p> <p>Хүн, аврах багаж хэрэгслийн нөөц бүрдүүлэх, бэлэн байдлыг хангах</p> <p>Харилцаа холбооны бэлэн байдлын талаар тайлбарлах</p>	<p>Бэлэн зэргүүд, ажлуудыг нэрлэх Өөрийн байдлыг хангаж Нөөц, болон хүн нэг бүрийн үүргэвчинд байх зүйлийг нэрлэж</p>	<p>Аюулт үзэгдэл, ослын ажиллах бэлтгэл, бэлэн байдлаа хангах</p>
<p>Гамшгийн эрсдэл бууруулах</p>	<p>Гамшгийн эрсдэл бууруулах</p>	<p>Гамшгийн эрсдэл бууруулах эрсдэлийн үнэлгээний тухай ойлголт өгөх, аюулт үзэгдэл, ослын учруулж болзошгүй хохирлыг үнэлэх,</p>	<p>Гамшгийн эрсдэлийг SWOT шинжилгээний аргаар тооцож</p>	<p>Тохиолдож болзошгүй аюулт үзэгдэл,</p>

		явал хохирол багатай давах талаар танилцуулах, ярилцах		ослын эрсдэлийг тооцсоны үндсэнд эмзэг байдлыг бууруулах
Гамшгаас хамгаалах сургалт	Сургалтын ангилал, төрөл, иж бүрэн болон удирдах бүрэлдэхүүний сургалтын тухай, тусгай чиг үүргийн бүлгийн оролцооны талаар ярилцах, дадлага хийх Тусгай чиг үүргийн бүлгийн бүрэлдэхүүнээс иргэд, аж ахуйн нэгж байгууллагад сургалт явуулах талаар танилцуулах	Гамшгаас хамгаалах сургалтын ангилал, сургалт явуулах аргыг нэрлэх	Сургалтын төрлүүд, тусгай чиг үүргийн бүлгийн сургалтын онцлогыг ашиглаж сургалт явуулах	
Урьдчилан сэргийлэх хяналт	Урьдчилан сэргийлэх хяналтыг тусгай чиг үүргийн бүлгийн бүрэлдэхүүн өөрийг гүйцэтгэх үүрэг, чиглэлийн дагуу явуулж байх, хяналт явуулах эрх бүхий байгууллага, албан тушаалтан, хяналтын төрлийн талаар ойлголт өгөх	Гамшгаас хамгаалах хяналтыг хаанаас хэн явуулдагийг нэрлэх	Өөрийн гүйцэтгэх үүрэг, мэргэжлийн чиглэлийн дагуу хяналт явуулах	
Мэдээлэл, сурталчилгаа	Аюулт үзэгдэл, ослоос урьдчилан сэргийлэх мэдээ мэдээлэл, сэрэмжлүүлэг хүргэх, ухуулга сурталчилгаа явуулах арга, хэлбэр, иргэдэд хүргэх талаар тайлбарлах	Болзошгүй аюулт үзэгдэл, ослоос урьдчилан сэргийлэх мэдээ, мэдээллийг хэрхэн явуулдагийг нэрлэх	Урьдчилан сэргийлэх мэдээ, мэдээлэл, сэрэмжлүүлэг, ухуулга сурталчилгааг явуулах	
Эрэн хайх, аврах ажиллагааны үндсэн ойлголт, голломтод эрэн хайх, аврах	Гамшгийн төрөл, учруулах хор уршиг, тэдгээрээс хамгаалах, аврах ажил; Бүх төрлийн аврах ажил явуулах үндэс; Аврах анги, отряд, салбар, тусгай чиг үүргийн бүлгийн аврах ажил явуулах боломж, аврах	Гамшгийн аюулаас хүн ам, эд хөрөнгийг урьдчилан сэргийлэх, аврах, учирсан хор уршгийг шуурхай	Эрэн хайх, аврах ажлыг мэргэжлийн ангийн төрөл, үүргээс	

	<p>ажиллагаа явуулах</p>	<p>ажлын журам, даргалал Хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааны шаардлага Өөр өөрийн мэргэшлийн дагуу аврах ажил явуулах онол, дэдлагын мэдлэгтэй байх;</p> <p>Радио холбооны үндэс, аврах ажил явуулах үед хэрэглэдэг олон улсын дохионууд болон гамшгаас хамгаалах дохионуудтэдгээрээр ажиллаж журам</p>	<p>арилгах ажиллагааны үед цагийн байдлыг үнэлж, шийдвэр гарган эрэн хайх, аврах хамгаалах болон хойшлуулшгүй сэргээн босгох ажлыг гүйцэтгэж, Аврах багаж, техник хэрэгслийн бүтэц, зохион байгуулалт, зориулалт, техникийн өгөгдөхүүн, ажиллагааны зарчмыг нэрлэж Өөртөө болон нэрвэгдэгсдэд эмнэлгийн анхны тусламж үзүүлж; Гамшгийн үед холбоо зохион байгуулж; Гамшиг тохиолдсон газар оронд байр зүйн баримжаалал, тагнуул, туршуул зохион байгуулах</p>	<p>шалтгаалан бие дааж гүйцэтгэх, иргэд, аж ахуйн нэгж байгууллагын амь нас, эд хөрөнгийг аврах, хамгаалах</p>
<p>Аврах багаж хэрэгслийн ашиглалт хадгалалт, хүчин чадал</p>	<p>Гадаад улс орнуудын ижил төстэй байгууллагын аврах техник, багаж хэрэгслийг судлах Онцгой байдлын албанд ашиглаж байгаа эрэн хайх, аврах, хамгаалах багаж хэрэгслүүдийг ашиглах, тэдгээрийн техникийн хүчин чадал,</p>	<p>Эрэн хайх, аврах, хамгаалах багаж хэрэгслүүдийн өгөгдөхүүн, зориулалтыг нэрлэх</p>	<p>Багаж хэрэгслийг ашиглан аврах ажиллагаа явуулах</p>	

	<p>өгөгдөхүүн, ажиллагаа, хадгалалт Тусгай чиг үүргийн бүлэгт ашиглаж байгаа аврах техник, багаж хэрэгслийн ашиглалт хадгалалт, техникийн өгөгдхүүн</p>	<p>Аврах ажиллагааг явуулах зааврыг нэг бүрчлэн нэрлэж чадах</p>	<p>Өөрийгөө эрсдэлгүй бусдыг аврах</p>
<p>Эрэн хайх, аврах ажиллагаа явуулах үеийн аюулгүй аюулгүй ажиглалтаа</p>	<p>Эрэн хайх, аврах ажиллагаа явуулах үеийн аюулгүй ажиллагаа, гал унтраах дүрэм аюулгүйн зааварчилгаа</p>	<p>Дохио дамжуулах, хүлээн авах, эргэж мэдэгдэх Зарлан мэдээллийн дохионуудыг нэрлэж</p>	<p>Аж ахуйн нэгж байгууллага, иргэдэд зөвлөгөө, дэмжлэг, тусламж үзүүлэх</p>
<p>Зарлан мэдээллийн дохио хүргэх дамжуулах, дохиогоор ажиллах журам</p>	<p>Зарлан мэдээллийн дохио хүргэх дамжуулах, дохиогоор ажиллах журам</p>	<p>Хээрийн штабт бие даан болон бүлэг, ангийн бүрэлдэхүүнд үүрэг гүйцэтгэж</p>	<p>Аврах, сэргээн босгох ажил явуулах</p>
<p>Шуурхай штаб, онцгой комиссын ажиглалаа, хээрийн штаб байгуулах</p>	<p>Шуурхай штаб байгуулах Штабын бүрэлдэхүүн Хээрийн штабын ажиллагаа</p>	<p>Эрэн хайх, аврах хүч хэрэгслийн үүрэг гүйцэтгэх боломжийг тооцож Гамшгийн төрлөөс шалтгаалан өөрийн тусгай чиг үүргийн бүлгийн үүргийг нэрлэх</p>	<p>Тухайн төрлийн аюулт үзэгдэл, ослын үед бусад бүлэг, ангиудтай хамтран ажиллах</p>
<p>Аврах үйл ажиллагааны үүрэг хариуцлагын хуваарилалт, мэргэжлийн ангиудын оролцоо</p>	<p>Тусгай чиг үүргийн бүлгийн аврах үйл ажиллагааны боломж Хүч хэрэгслийн тооцоо Бусад тусгай чиг үүргийн бүлэгтэй харилцан ажиллах</p>	<p>Бүх төрлийн эрэн хайх, аврах ажиллагааг мэргэжлийн өндөр түвшинд явуулж</p>	<p>Мэргэжлийн чадвараа ашиглан аврах ажиллагаа явуулах</p>
<p>Голомтод эрэн хайх, аврах ажиллагаа явуулах</p>	<p>Голомтод эрэн хайх аврах ажиллагаа явуулах дараалал Эрэн хайх аврах ажиллагааны журам, төрөл</p>		

Гамшгийн хор уршгийг арилгах, сэргээн босгох	Хорио цээрийн дэглэм сахиулах Гамшгийн үеийн харилцан ажиллагаа, хамтран ажиллах	Хүн малд хор хөвдөл учруулах нөхцөл бий болсон үед түүнээс сэргийлэх, гарсан үр дагаварыг арилгах Халдвар тархалтыг сааруулах Хорио дэглэм тогтоох, сахиулах ажиллагааны журам, дэс дараалал, мэргэжлийн ангийн үүрэг, ажиллагаа Харилцан ажиллах журам, боломж, харилцан ажиллагааны төлөвлөгөө тусгай чиг үүргийн бүлгүүдийн хоорондын, тусгай чиг үүргийн бүлэг, аврах анги, салбарын хоорондын харилцаа, хамтын ажиллагаа, харилцан ажиллах боломж, өөрийн үүрэг	Хорио дэглэм нөхцлийг нэрлэх Харилцан болон хамгаалах төлөвлөгөөнд заагдсан мэргэжлийн бүлэг, өөрийн үүргийг нэрлэж	Халдварын тархалтыг зогсоох Бусад мэргэжлийн анги, аврах ангитай харилцан аврах сэргээн босгох ажиллагааг явуулах
Гамшгийн хор уршгийг арилгах, сэргээн босгох	Гамшгийн хор уршгийг арилгах, сэргээн босгох	Аюулт үзэгдэл, ослын хор уршгийг арилгах Сэргээн босгох ажиллагаа явуулах тухай, /нэн яаралтай сэргээн босголт, дунд хугацааны сэргээн босголт, урт хугацааны сэргээн босголт/ мэргэжлийн ангийн оролцоо Хохирлын тооцоо, үнэлгээ явуулах	Нэн яаралтай авч хэрэгжүүлэх болон эхний ээлжинд хийгдэх ажлуудыг танилцуулах Хор уршгийг арилгах, сэргээн босгох	Эхний ээлжинд хэрэгжүүлэх ажиллагааны санал боловсруулах, сэргээн босгох Сэтгэл зүйн
Хангалтын төрөл, хангалт явуулах	Хангалтын төрөл, хаанаас ямар хангалт явуулдагийг нэрлэх	Хангалт явуулдаг мэргэжлийн ангилуд Хангалтын төрөл Гамшгийн үед хангалт зохион байгуулах журам	Хангалтын төрөл, хаанаас ямар хангалт явуулдагийг нэрлэх	Бүх төрлийн хангалтаар хангагдах
Гамшгийн голомтоос нүүлгэн шилжүүлэх, хүч хэрэгсэл дайчлах	Гамшгийн голомтоос нүүлгэн шилжүүлэх, хүч хэрэгсэл дайчлах	"Гамшгийн голомтоос нүүлгэн шилжүүлэх, хүч хэрэгсэл дайчлах журам" Засгийн газрын 2012 оны 340 дүгээр тогтоол	Нүүлгэн нөхцөл, нэрлэх Нүүлгэн шилжүүлэх, дайчлах ажиллагааг	Нүүлгэн шилжүүлэх үед ажиллах Дайчилгаа явуулах эрх үүрэг

		Аврагч болон нэрвэгдэгсдийн сэтгэл зүйг сэргээх	ажиллагааны нэрлэх Хохирлын мэргэжлийн хэмжээнд хийж Гамшгийн нэрвэгдэгсдийн сэтгэл зүйн үйлчилгээ явуулж тайвшруулах	тусламж үзүүлэх
--	--	---	---	-----------------

**ЕРӨНХИЙ ЗОРИУЛАЛТЫН ТУСГАЙ ЧИГ ҮҮРГИЙН БҮЛГИЙН ГАМШГААС ХАМГААЛАХ МЭДЛЭГ,
ЧАДВАРЫГ ДЭЭШЛҮҮЛЭХ СУРГАЛТЫН СЭДЭВЧИЛСЭН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

д/д	Агуулга	Сэдэв	Сургалт зохион байгуулах хэлбэр, цаг				Хариуцах байгууллага
			лекц	семинар	case study	Нийт	
Сургалтын агуулгын төрөл: Гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны эрх зүйн үндэс (7 цаг)							
1	Хууль, тогтоомж	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, Галын аюулгүй байдлын тухай хууль, Улсын нөөцийн тухай хууль	2			2	ОБА, Мэргэжлийн н ангийн дарга
	Дүрэм журам, эрх зүйн акт	Мэргэжлийн ангийн дүрэм	1			1	
		Гамшгийн голомтоос нүүлгэн шилжүүлэх, хүч хэрэгсэл дайчлах журам	1		2	3	
		Хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааны дүрэм	1			1	
			5	2	7		
Буга							
Сургалтын үндэстэй төгөлдөг үзүүлэлтүүдийн төлөвлөгөө							
2	Цаг агаарын гаралтай аюулт үзэгдэл	Зуд, ган, цөлжилт, цасан болон шороон шуурга, үер, ой, хээрийн түймэр	2			2	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга

	Геологийн гаралтай аюулт үзэгдэл	Газар хөдлөлт, хөрсний гулсалт	1		1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
	Биологийн гаралтай аюулт үзэгдэл	Хүний гоц халдварт өвчин, Малын гоц халдварт өвчин, Хорт шавьж, мэрэгчид тархах	1		1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
	Технологийн гаралтай осол	Үйлдвэрийн осол, Объектийн гал түймэр, Зам, тээврийн осол, Цацраг, химийн бодис тархах, Дэлбэрэлт	1		1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
	Нийгмийн гаралтай аюул	Нийтийг хамарсан эмх замбараагүй байдал	1		1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
		Бүгд	6		6	
3	Аюулт үзэгдэл, ослоос урьдчилан сэргийлэх	Телевлөлт, бэлэн байдал Гамшгийн эрсдэл бууруулах Гамшгаас хамгаалах сургалт Урьдчилан сэргийлэх хяналт Сурталчилгаа, мэдээлэл	1 1 1 1 1		1 1 8 1 1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
		Бүгд	5		8	13
4	Эрэн хайх, аврах ажиллагаа	Гамшгаас хамгаалах бэлэн байдлын зэрэг, зэрэгт шилжсэн үед хэрэгжүүлэх арга хэмжээ Эрэн хайх, аврах ажиллагааны үндсэн ойлголт, голомтод эрэн хайх, аврах ажиллагаа явуулах Аврах техник, багаж хэрэглийн ашиглалт хадгалалт, техникийн өгөгдөхүүнийг судлах Эрэн хайх, аврах ажиллагаа явуулах үеийн аюулгүй ажиллагаа	1 1 1 1		1 1 1 1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН АЛБАН ХААРЬЯА /Эмнэлгийн яаралт/ тусламжийн, Хээрийн эмнэлэг, С сэлбэх хөдөлгөөнт, Хөдөлгөөнт эмийн сан, Эмнэлэг эрүүл ахуй, Сэтгэл зүйн дэмжлэг үзүүлэх/ ТУСГАЙ ЧИГ ҮҮРГИЙН БҮЛГИЙН ГАМШГААС ХАМГААЛАХ МЭДЛЭГ, ЧАДВАРЫГ ДЭЭШЛҮҮЛЭХ СУРГАЛТЫН СЭДЭВЧИЛСЭН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Д/д	Агуулга	Сэдэв	Сургалт зохион байгуулах хэлбэр, цаг				Хариуцах байгууллага
			лекц	семинар	case study	Нийт	
Сургалтын агуулгын төрөл. Гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны эрх зүйн үндэс (7 цаг)							
1	Хууль, тогтоомж	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, Галын аюулгүй байдлын тухай хууль, Улсын нөөцийн тухай хууль, Эрүүл мэндийн тухай хууль болон холбогдох бусад хууль, тогтоомж	1			1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
	Дүрэм журам, эрх зүйн акт	Мэргэжлийн ангийн дүрэм Эрүүл мэндийн тусгай чиг үүргийн бүлэгтэй холбоотой удирдлагын баримт бичиг	1		4	5	
			1			1	
			3		4	7	
Бүгд							
2	Цаг агаар, геологийн гаралтай аюулт үзэгдэл	Зуд, ган, цөлжилт, цасан болон шороон шуурга, үер, ой, хээрийн түймэр, газар хөдлөлт, хөрсний гулсалт, нийтийг хамарсан эмх замбараагүй байдал, дэлбэрэлт	1			1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
	Биологи, технологийн нийгмийн гаралтай аюул	Олон улсын хөл хориот өвчин, хортон шавьж, мэрэгчид тархах, үйлдвэрийн осол, объектийн гал түймэр, зам, тээврийн осол, цацраг, химийн бодис тархах	1		4	5	
			2		4	6	
			2		4	6	
Бүгд							
3	Аюулт үзэгдэл, ослоос урьдчилан сэргийлэх	Төлөвлөлт, бэлэн байдал, сурталчилгаа, мэдээлэл Гамшгийн эрсдэл бууруулах, гамшгаас хамгаалах сургалт, урьдчилан сэргийлэх хяналт	1		2	3	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
			1		6	7	
			2		8	10	
			2		8	10	
Бүгд							

		1	2	3				
4	Эрэн хайх, аврах ажиллагаа	Зарлан мэдээллийн дохио хүргэх дамжуулах, дохиогоор ажиллах	1	2	3	ОБА, Эрүүл мэндийн алба, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга		
		Нэрвэгдэгсдэд үзүүлэх эмнэлгийн анхны тусламж	1	4	5			
		Эрэн хайх, аврах ажиллагаа явуулах үеийн аюулгүй ажиллагаа	1		1			
		Халдварын шинжилгээ явуулах	1	2	3			
		Нэрвэгдэгсдэд үзүүлэх ариун цэвэр, эрүүл ахуй, халдвар эсэргүүцэх хяналт	1	2	3			
		Аврах үйл ажиллагааны үүрэг хариуцлагын гуваарилалт, тусгай чиг үүргийн бүлгүүдийн оролцоо, харилцан ажиллагаа	1	2	3			
		Хорио цээрийн дэглэм тогтоох, сахиулах, хээрийн эмнэлэг дэлгэн ажиллуулах	1	4	5			
		Эмнэлгийн хангалтын төрөл, хангалт явуулах журмын тухай	1		1			
		Цус, цусан бүтээгдэхүүнийг нөөцлөх, хангах, тээвэрлэх, эм, эмнэлгийн бүтээгдэхүүнээр хангах	1		1			
		Эмнэлгийн анхны тусламжийн багаж хэрэгсэл, нэг бүрийн хэрэгсэл	1	2	3			
		Нэрвэгдэгсдэд сэтгэл зүйн дэмжлэг, тусалцаа үзүүлэх	1	4	5			
		Бүгд		11	22		33	
		5	Гамшгийн хор уршгийг арилгах, сэргээн босгох	Бүгд				
Аюулт үзэгдэл, ослын хор уршгийг арилгах	1				1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга		
Сэргээн босгох ажиллагаа явуулах, тусгай чиг үүргийн бүлгүүдийн оролцоо	1			4	5			
Хохирлын тооцоо, үнэлгээ	1				1			
Бүгд		3	4	7				
НИЙТ		20	47	83				

ХҮҮХЭД, ӨНДӨР НАСТАН, ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЭЙ ИРГЭДИЙГ ХАМГААЛАХ ТУСГАЙ ЧИГ ҮҮРГИЙН БҮЛГИЙН ГАМШГААС ХАМГААЛАХ МЭДЛЭГ, ЧАДВАРЫГ ДЭЭШЛҮҮЛЭХ СУРГАЛТЫН СЭДЭВЧИЛСЭН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Д/Д	Агуулга	Сэдэв	Сургалт зохион байгуулах хэлбэр, цаг				Хариуцах байгууллага
			лекц	семинар	татлага	Нийт	
Сургалтын агуулгын төрөл: Гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны эрх зүйн үндэс (1 цаг)							
1	Хууль, тогтоомж	Гамшгаас хамгаалах тухай, Галын аюулгүй байдлын тухай, Нийгмийн халамжийн тухай, Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний нийгмийн хамгааллын тухай хууль	1			1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
Бүгд							
			1			1	
2	Цаг агаар, геологийн гаралтай аюулт үзэгдэл Биологи, технологийн нийгмийн гаралтай аюул	Зуд, ган, цөлжилт, цасан болон шороон шуурга, үер, ой, хээрийн түймэр, газар хөдлөлт, хөрсний гулсалт, нийтийг хамарсан эмх замбараагүй байдал, дэлбэрэлт Олон улсын хөл хориот өвчин, хортон шавьж, мэргэгчид тархах, үйлдвэрийн осол, объектийн гал түймэр, зам, тээврийн осол, цацраг, химийн бодис тархах	1			1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
Бүгд							
			2			2	
3	Аюулт үзэгдэл, ослоос урьдчилан сэргийлэх	Болзошгүй аюулт үзэгдэл, ослоос, хүүхэд, өндөр настныг урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах Гамшгийн эрсдэл бууруулах, хүүхэд, өндөр настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдтэй явуулах сургалт	1		2	3	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
Бүгд							
			2		6	7	
			2		8	10	
4	Эрэн хайх, аврах ажиллагаа	Хүүхэд, өндөр настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд зарлан мэдээллийн дохио хүргэх, дамжуулах	1		2	3	

	Хүүхэд, өндөр настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд үзүүлэх эмнэлгийн анхны тусламж	1	4	5	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
	Аюулт үзэгдэл ослын үед хүүхэд, өндөр настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийг эрэн хайх, аврах ажиллагаа явуулах онцлог	1		1	
	Хорио цээрийн дэглэм тогтоох, сахиулах үеийн хүүхэд, өндөр настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хамгаалал	1	2	3	
	Хямралын үеийн хүүхэд хамгаалал	1		1	
	Хямралт байдлын үед өндөр настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн эрхийг хамгаалах, нийгмийн халамж үзүүлэх	1		1	
	Нэрвэгдэгсдэд сэтгэл зүйн дэмжлэг, тусалцаа үзүүлэх	1	2	3	
Бүгд		7	10	17	
5	Гамшгийн хор уршгийг арилгах, сэргээн босгох	1		1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
	Нүүлгэн шилжүүлэх, байрлуулах үед үеийн хүүхэд, өндөр настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийг хамгаалах, дэмжлэг тусалцаа үзүүлэх	1	4	5	
Бүгд		2	4	6	

ГАЛ УНТРААХ ТУСГАЙ ЧИГ ҮҮРГИЙН БҮЛГИЙН ГАМШГААС ХАМГААЛАХ МЭДЛЭГ, ЧАДВАРЫГ ДЭЭШЛҮҮЛЭХ СУРГАЛТЫН СЭДЭВЧИЛСЭН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

А/А	Агуулга	Сэдэв	Сургалт зохион байгуулах хэлбэр, цаг			Хариуцах байгууллага
			лекц	Семинар	дартлага	

Сургалтын агуулгын төрөл Гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны эрх зүйн үндэс (7 цаг)						
1	Хууль, тогтоомж	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, Галын аюулгүй байдлын тухай хууль, Улсын нөөцийн тухай хууль	1		1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
	Дүрэм журам, эрх зүйн акт	Мэргэжлийн ангийн дүрэм	1		1	
		Гал унтраах дүрэм, Хорт хийн утаанаас хамгаалах дүрэм	1	4	5	
Бүгд						
Сургалтын агуулгын төрөл Аюулгүй байдлын тухай хууль, Улсын нөөцийн тухай хууль						
2	Цаг агаар, геологийн гаралтай аюулт үзэгдэл	Ой, хээрийн түймэр, газар хөдлөлт, нийтийг хамарсан эмх замбараагүй байдал, дэлбэрэлт	1	2	3	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
	Биологи, технологи, нийгмийн гаралтай аюул	Үйлдвэрийн осол, объектийн гал түймэр, зам, тээврийн осол	1	2	3	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
Бүгд						
Сургалтын агуулгын төрөл Аюулгүй байдлын тухай хууль, Улсын нөөцийн тухай хууль						
3	Аюулт үзэгдэл, ослоос урьдчилан сэргийлэх	Ой, хээрийн түймрээс урьдчилан сэргийлэх	1		1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
		Объектийн гал түймрээс урьдчилан сэргийлэх хяналт	1		1	
Бүгд						
Сургалтын агуулгын төрөл Гал, тухайн үйлдвэр, ажлаас хамгаалах үйл ажиллагааны эрх зүйн үндэс (7 цаг)						
4	Эрэн хайх, аврах ажиллагаа	Гал түймэр, шатлагын тухай үндсэн ойлголт	1		1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
		Гал түймрийн үед хэрэглэх эрэн хайх, аврах, хамгаалах багаж хэрэгслүүдийг ашиглах, тэдгээрийн техникийн хүчин чадал, өгөгдөхүүн, ажиллагаа, хадгалалт	1	4	5	
		Галын дуудлагаар очих, галын хайгуулын төрөл, гүйцэтгэх үүрэг	1	6	7	
		Гал түймрийн голомтод эрэн хайх, аврах үеийн аюулгүй ажиллагаа	1	2	3	
		Объектийн гал түймэр унтраах ажиллагаа, тархалтын төрлүүд	1	8	9	
	Ой, хээрийн түймрийн тархалтад нөлөөлөх үндсэн хүчин зүйл	1		1		

	Ой, хээрийн түймэр унтраа, гарга ажиллагаа, аврагч-гал сөнөөгчийн гүйцэтгэх үүрэг	1	8	9	
	Гал түймрийн үед иргэд, аж ахуйн нэгжийн эд хөрөнгийг хамгаалах, амь насыг аврах	1	2	3	
	Нэрвэгдэгсдэд үзүүлэх эмнэлгийн анхны тусламж, сэтгэл зүйн дэмжлэг, туслалцаа үзүүлэх	1	4	5	
	Бүгд	9	34	43	
	Сургалтын агуулгын төрөл, Гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны эрх зүйн үндэс (1 цаг)				
5	Гамшгийн хор уршгийг арилгах, сэргээн босгох	1		1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
	Гал түймрийн голомтоос нүүлгэн шилжүүлэх	1	4	5	
	Нэмэлт хүч хэрэгсэл дайчлах	1		1	
	Бүгд	3	4	7	
	НИЙТ	19	48	57	

ДУЛААНЫ ШУГАМ СҮЛЖЭЭНИЙ ЗАСВАРЫН ТУСГАЙ ЧИГ ҮҮРГИЙН БҮЛГИЙН ГАМШГААС ХАМГААЛАХ МЭДЛЭГ, ЧАДВАРЫГ ДЭЭШЛҮҮЛЭХ СУРГАЛТЫН ЦАГИЙН ТООЦОО

Д/Д	Агуулга	Сэдэв	Сургалт зохион байгуулах хэлбэр, цаг			Хариуцах байгууллага
			Лекц	Семинар	Нийт	
	Сургалтын агуулгын төрөл: Гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны эрх зүйн үндэс (1 цаг)					
1	Эрх зүйн зохицуулалт	Дулааны шугам сүлжээний засварын тусгай чиг үүргийн бүлгийн үйл ажиллагаатай холбоотой хууль, тогтоомж, дүрэм, журам, эрх зүйн акт	1		1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
	Бүгд		1		1	
	Сургалтын агуулгын төрөл: Хөдөлгөөн урьдчилан сэргийлэх ажиллагаа					
2	Урьдчилан сэргийлэх ажиллагаа	Хөдөлгөөн урьдчилан сэргийлэх ажиллагаа	1	2	3	
	Бүгд		1	2	3	

		Сургалтын агуулгын төрөл, Гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны төрөл		1	1	1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
3	Эрэн хайх, аврах ажиллагаа	Аюул, ослын үеийн дулааны шугам сүлжээний засварын тусгай чиг үүргийн бүлгийн ажиллагаа		1	4	5	
		Дулааны шугам сүлжээний засварын тусгай чиг үүргийн бүлгийн хэрэглэх багаж хэрэгслүүд		1	6	7	
		Дулааны шугам сүлжээний засварын тусгай чиг үүргийн бүлгийн аврах ажиллагаа явуулах үүрэг, оролцоо		1	2	3	
		Бүлгийн гишүүдийн ажиллагаа		1	8	9	
		Бусад мэргэжлийн ангиудтай гамшгийн үед харилцан ажиллах		1	20	25	
		Бүгд		5			
		Сургалтын агуулгын төрөл, Гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны төрөл		1	4	5	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
4	Гамшгийн хор уршгийг арилгах, сэргээн босгох	Дулааны шугам сүлжээний аваар техникийн бүлгийн хор уршгийг арилгах сэргээн босгох ажиллагааны үед хийгдэх ажлууд		1	4	5	
		Бүгд		1	4	5	

ЦЭВЭР, БОХИР УСНЫ ЗАСВАРЫН ТУСГАЙ ЧИГ ҮҮРГИЙН БҮЛГИЙН ГАМШГААС ХАМГААЛАХ МЭДЛЭГ, ЧАДВАРЫГ ДЭЭШЛҮҮЛЭХ СУРГАЛТЫН ЦАГИЙН ТООЦОО

Д/Д	Агуулга	Сэдэв	Сургалт зохион байгуулах хэлбэр, цаг			Хариуцах байгууллага
			Лекц	Семинар	Татгалз	
Сургалтын агуулгын төрөл, Гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны эрх зүйн үндэс (1 цаг)						
1	Эрх зүйн зохицуулалт	Хууль, тогтоомж, дүрэм журам, эрх зүйн акт	1		1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
		Бүгд		1	1	

2	Урьдчилан сэргийлэх ажиллагаа	Уст цэг, цэвэр бохир усны шугам хойлог хамгаалах	1		1	
			1		1	
Бүгд						
Сургалтын зориулалтын үнэмлэхүй үнэ						
		Аюул, ослын үеийн цэвэр, бохир усны засварын тусгай чиг үүргийн бүлгийн ажиллагаа	1		1	
		Цэвэр, бохир усны засварын тусгай чиг үүргийн бүлгийн хэрэглэх багаж хэрэгслүүд	1	2	3	
	Эрэн хайх, аврах ажиллагаа	Цэвэр, бохир усны засварын тусгай чиг үүргийн бүлгийн аврах ажиллагаа явуулах үүрэг, оролцоо	1	4	5	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
		Байгалийн болон гадаад орчны бохирдлоос ус, усны эх булгийг хамгаалах	1	2	3	
		Байгалийн болон гадаад орчны бохирдлоос ус, усны эх булгаас дээж авч шинжлүүлэх	1	2	3	
Бүгд						
Сургалтын зориулалтын үнэмлэхүй үнэ						
	Гамшгийн хор уршгийг арилгах, сэргээн босгох	Цэвэр, бохир усны засварын тусгай чиг үүргийн бүлгийнхор уршгийг арилгах сэргээн босгох ажиллагааны үед хийгдэх ажлууд	1	4	5	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
Бүгд						
Нийт						
			5	10	15	

ЦАХИЛГААНЫ ШУГАМ СҮЛЖЭЭНИЙ ЗАСВАРЫН ТУСГАЙ ЧИГ ҮҮРГИЙН БҮЛГИЙН ГАМШГААС ХАМГААЛАХ МЭДЛЭГ, ЧАДВАРЫГ ДЭЭШЛҮҮЛЭХ СУРГАЛТЫН ЦАГИЙН ТООЦОО

д/д	Агуулга	Сэдэв	Сургалт зохион байгуулах хэлбэр, цаг				Хариуцах байгууллага
			лекц	семинар	дартла	Нийт	

Сургаальны агуулгын төрөл: Гамшгаа хамгаалах үйл ажиллагааны эрх зүйн үндэс (1 цаг)						
1	Эрх зүйн зохицуулалт	Цахилгаан шугам сүлжээний засварын тусгай чиг үүргийн бүлгийн аврах, сэргээн босгох ажиллагаа явуулах эрх зүйн орчны тухай	1		1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
Бүгд						
Сургалтын агуулгын төрөл: Урьдчилан сэргийлэх ажиллагаа						
2	Урьдчилан сэргийлэх ажиллагаа	Цахилгаан эрчим хүчний эх үүсвэр, шугам сүлжээг аюулт үзэгдэл, ослоос хамгаалах	1	2	3	
Бүгд						
Сургалтын агуулгын төрөл: Эрэн хайх, аврах ажиллагаа (12 цаг)						
3	Эрэн хайх, аврах ажиллагаа	Аюул, ослын үеийн цахилгаан шугам сүлжээний засварын тусгай чиг үүргийн бүлгийн ажиллагаа	1		1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
		Цахилгаан шугам сүлжээний засварын тусгай чиг үүргийн бүлгийн гамшгийн үед гүйцэтгэх үүрэг	1	4	5	
		Цахилгаан шугам сүлжээний засварын тусгай чиг үүргийн бүлгийн хэрэглэх багажхэрэгслүүд	1	2	3	
		Цахилгаан шугам сүлжээний засварын тусгай чиг үүргийн бүлэгаврах, сэргээн босгох ажиллагаа явуулах	1	2	3	
		Бүгд	4	8	12	
Сургалтын агуулгын төрөл: Гамшгаа хамгаалах үйл ажиллагааны эрх зүйн үндэс (5 цаг)						
4	Гамшгийн хор уршгийг арилгах, сэргээн босгох	Цахилгаан шугам сүлжээний засварын тусгай чиг үүргийн бүлгийн хор уршгийг арилгах, сэргээн босгох ажиллагааны үед хийгдэх ажлууд	1	4	5	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
Бүгд						
НИЙТ						
			7	14	21	

ЗАМ ГҮҮРИЙН ЗАСВАР, ХӨНЖИНЕР ТЭСЭЛГЭЭНИЙ ТӨСГӨЙ ЧИГ ҮҮРГИЙН БҮЛГИЙН ГАМШГААС ХАМГААЛАХ МЭДЛЭГ,
 ЧАДВАРЫГ ДЭЭШЛҮҮЛЭХ СУРГАЛТЫН ЦАГИЙН ТООЦОО

Д/Д	Агуулга	Сэдэв	Сургалт зохион байгуулах хэлбэр, цаг			Хариуцах байгууллага	
			лекц	seminar	дартлага		Нийт
Сургалтын агуулгын төрөл. Гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны эрх зүйн үндэс (1 цаг)							
1	Эрх зүйн зохицуулалт	Тусгай чиг үүргийн бүлгийн аврах, сэргээн босгох ажиллагаа явуулах эрх зүйн орчин	1			1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
Бүгд							
Сургалтын агуулгын төрөл. Хамгаалах үйл ажиллагааны эрх зүйн үндэс (3 цаг)							
2	Урьдчилан сэргийлэх ажиллагаа	Тусгай чиг үүргийн бүлгийн гамшгаас урьдчилан сэргийлэх ажиллагаа	1	2		3	
Бүгд							
Сургалтын агуулгын төрөл. Эргэлт, өөрчлөлт, шинэчлэл							
3	Эрэн хайх, аврах ажиллагаа	Аюул, ослын үеийн мэргэжлийн ангийн ажиллах ажиллагаа	1			1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
		Тусгай чиг үүргийн бүлгүүдийн гамшгийн үед гүйцэтгэх үүрэг	1	4		5	
		Тусгай чиг үүргийн бүлэгт хэрэглэгдэх аврах техник, багаж хэрэгсэлүүд	1	2		3	
		Аюулт үзэгдэл, ослын улмаас нурсан зам гүүрт гарц гаргах, түр гүүр тавих, тусгай чиг үүргийн бүлэг аврах, сэргээн босгох ажиллагаа явуулах	1	2		3	
		Тэсэлгээ явуулж гарц гаргах, нуранги зайлуулах, саад зайлуулах ажиллагаа явуулах	1	2		3	
Бүгд							
			5	10		15	

4	Гамшгийн хор уршгийг арилгах, сэргээн босгох	Нурсан барилга, байгууламж, зам, гүүрийг сэргээн босгох, засварлах	1	4	5	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
Бүгд						
Нийт						
			1	4	5	

ЦАЦРАГ ХИМИЙН ХЯНАЛТЫН ТУСГАЙ ЧИГ ҮҮРГИЙН БҮЛГИЙН ГАМШГААС ХАМГААЛАХ МЭДЛЭГ, ЧАДВАРЫГ ДЭЭШЛҮҮЛЭХ СУРГАЛТЫН ЦАГИЙН ТООЦОО

Д/д	Агуулга	Сэдэв	Сургалт зохион байгуулах хэлбэр, цаг			Хариуцах байгууллага
			Лекц	Семинар	Нийт	
Сургалтын агуулгын төрөл: Гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны эрх зүйн үндэс (1 цаг)						
1	Эрх зүйн зохицуулалт	Тусгай чиг үүргийн бүлгийн аврах, сэргээн босгох ажиллагаа явуулах эрх зүйн орчин	1		1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
Бүгд						
Сургалтын агуулгын төрөл: Эрэн хайх, аврах ажиллагаа						
2	Эрэн хайх, аврах ажиллагаа	Аюул, ослын үеийн тусгай чиг үүргийн бүлгийн ажиллагаа, үүрэг, бүтэц зохион байгуулалт	1		1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
		Цацраг химийн хяналтын багаж хэрэгсэлийн үүрэг зориулалт, техникийн өгөгдөхүүн, ашиглах журам	1	2	3	
		Цацраг химийн бохирдлын үед тусгай чиг үүргийн бүлгийн гүйцэтгэх үүрэг	1	6	7	
		Цацраг химийн бохирдлын үед нэрвэгдэгсдэд анхны тусламж үзүүлэх	1	4	5	

	Цацраг химийн бохирдлын эмжилт хийх, бусад тусгай чиг үүргийн бүлгийн үүрэг гүйцэтгэх боломжийг тодорхойлох	1	2	3
Бүгд				
5 14 19				
3	Гамшгийн хор уршгийг арилгах, сэргээн босгох	1	2	3
Бүгд				
1 2 3				
7 16 23				

ХАНГАЛТ ЯВУУЛАХ ҮҮРЭГ БҮХИЙ /Хүнсний хангалтын, Нөөцийн материал, орон сууцны хангалтын, Цугларах байрны, Шатахууны хангалтын, Тээврийн/ ТУСГАЙ ЧИГ ҮҮРГИЙН БҮЛГИЙН ГАМШГААС ХАМГААЛАХ МЭДЛЭГ, ЧАДВАРЫГ ДЭЭШЛҮҮЛЭХ СУРГАЛТЫН ЦАГИЙН ТООЦОО

Д/Д	Агуулга	Сэдэв	Сургалт зохион байгуулах хэлбэр, цаг			Хариуцах байгууллага
			лекц	seminar	дартга	
Сургалтын агуулгын төрөл Гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны эрх зүйн үндэс (3 цаг)						
1	Хууль, тогтоомж	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, Галын аюулгүй байдлын тухай хууль	1			ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
	Дүрэм журам, эрх зүйн акт	Улсын нөөцийн тухай хууль, тусгай чиг үүргийн бүлгийн гүйцэтгэх үүрэгтэй холбоотой хууль, тогтоомжууд Мэргэжлийн ангийн дүрэм	1			
		Гамшгийн голомтод бүх төрлийн хангалт явуулахтай холбоотой эрх зүйн зохицуулалт	1			
Бүгд						
			3			3

2	Аюулт үзэгдэл ослын тухай ерөнхий ойлголт	Монгол Улсад тохиолдож байсан болон болзошгүй гамшгийн төрөл	1		1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
Бүгд						
Бүгд						
3	Аюулт үзэгдэл, ослоос урьдчилан сэргийлэх	Төлөвлөлт, бэлэн байдал, гамшгийн эрсдэл бууруулах ажиллагаа, гамшгаас хамгаалах сургалтын төрөл, ангилал, урьдчилан сэргийлэх хяналт, мэдээлэл сурталчилгаа явуулах	1		1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
Бүгд						
Бүгд						
4	Эрэн хайх, аврах ажиллагаа	Гамшгаас хамгаалах бэлэн байдлын зэрэг, зэрэгт шилжсэн үед хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	1		1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
		Хангалтын төрөл, хангалт явуулах журмын тухай	1		1	
		Аврах техник, багаж хэрэглэйн ашиглалт хадгалалт, техникийн өгөгдөхүүнийг судлах	1		1	
		Эрэн хайх, аврах ажиллагаа явуулах үеийн аюулгүй ажиллагаа	1		1	
		Зарлан мэдээллийн дохио хүргэх дамжуулах, дохиогоор ажиллах	1	2	3	
		Шуурхай штаб, онцгой комиссын ажиллагаа, хээрийн штабын байрлал	1		1	
		Голомтод ажиллаж байгаа шуурхай бүлэг, аврагч тусгай чиг үүргийн бүлэг, дайчилгаагаар ажиллагсад, нэрвэгдэгсдийг хоол хүнс, усаар хангах	1	2	3	
Аврах үйл ажиллагаанд оролцогсодыг дулаан байр, хувцас, шаардлагатай аврах хэрэгсэл, нөөцийн материалаар хангах	1		1			
Гамшгийн голомтоос нүүлгэн шилжсэн иргэд, байгууллагыг орон байр, хоол хүнс, эмнэлгийн болон сэтгэл зүйн тусламж үзүүлэх, аюулгүй байдлыг хангах, хамгаалах	1		1			

	Гамшгийн үеийн хангалт бууруулах тусгай чиг үүргийн бүлгүүдийн харилцан ажиллагаа	1			1
	Гамшгийн голомтод үүрэг гүйцэтгэж байгаа тээврийн хэрэгсэл, аврах багаж, төхөөрөмжийг шатах тослох материалаар хангах, нэмэлт нөөц бүрдүүлэх	1			1
	Нүүлгэн шилжүүлэх, байрлуулах, аврах ажиллагааны үед тээврийн хэрэгслийн хангалт явуулах, дайчилгаагаар татан оролцуулах	1			1
Бүгд					
12 2 2 2 16					
Сургалтын агуулгын төрөл: Гамшгийн хор уршгийг арилгах, сэргээх босгох (6 цаг)					
5	Гамшгийн хор уршгийг арилгах, сэргээх босгох	Гамшгийн хор уршгийг арилгах, сэргээх босгох ажиллагааны үед эхний шатны хохирлын үнэлгээ хийх	1	2	3
		Гамшгийн дараах үеийн хөрөнгө санхүү, үнэт зүйлсийг хамгаалах, нүүлгэн шилжүүлж байршуулах, иргэдийн нийгмийн хамгааллын асуудлыг шийдвэрлэх	1		1
		Нэрвэгдэгсдийг орон байр, хувцас, хүнсээр хангах, аюулгүй байдлыг хангах	1		1
		Аврагч болон нэрвэгдэгсдийн сэтгэл зүйг сэргээх, засах	1	2	3
		Бүгд	4	2	2
Нийт					
2 2 2 2 8					

САНХҮҮ, НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН ТУСГАЙ ЧИГ ҮҮРГИЙН БҮЛГИЙН ГАМШГААС ХАМГААЛАХ МЭДЛЭГ, ЧАДВАРЫГ ДЭЭШЛҮҮЛЭХ СУРГАЛТЫН ЦАГИЙН ТООЦОО

д/д	Агуулга	Сэдэв	Сургалт зохион байгуулах хэлбэр, цаг			Хариуцах байгууллага
			Лекц	Семинар	Рапอร์ต	
Сургалтын агуулгын төрөл: Гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны эрх зүйн үндэс (2 цаг)						

1	Эрх зүйн зохицуулалт	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, Улсын нөөцийн тухай хууль, Галын аюулгүй байдлын тухай хууль, Нийгмийн даатгалын тухай хууль, Дайчилгааны тухай хууль, Төсвийн тухай хууль, Засгийн газрын тухай хууль, Улсын Онцгой комиссын дүрэм, шаардлагатай бусад хууль, тогтоомж, дүрэм, журам	2	2	2	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
Бүгд						
2	Урьдчилан сэргийлэх ажиллагаа	Гамшгаас хамгаалах талаар төрөөс баримтлах бодлого, "Гамшгаас хамгаалах чадавхийг бэхжүүлэх үндэсний хөтөлбөр"-ийн хэрэгжилтийг хангах Урьдчилан сэргийлэх сургалт сурталчилгаа	1	1	1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
Бүгд						
Сургалтын аюулгүй төрөл, Гамшгийн хор уршгийг арилгах, сэргээх босго						
3	Эрэн хайх, аврах ажиллагаа	Аюул, ослын үед төр, иргэд, аж ахуйн нэгж байгууллагын үнэт зүйлсийг хамгаалах Мэргэжлийн ангиудын үүрэг гүйцэтгэх үеийн хөрөнгө, санхүүжилт Аюул, осолд өртсөн болон өртөж болзошгүй, төрийн байгууллага, хувийн өмчийг нүүлгэн шилжүүлэх, аюулгүй газарт байрлуулах Нэрвэгдэгсдэд нийгмийн хамгааллын дэмжлэг, туслалцаа үзүүлэх	1	1	1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
Бүгд						
Сургалтын аюулгүй төрөл, Гамшгийн хор уршгийг арилгах, сэргээх босго						
4	Гамшгийн хор уршгийг арилгах, сэргээн босгох	Гамшгийн хохирлын тооцоо гаргах, үнэлгээ хийх Гамшигт өртсөн байгууллага, аж ахуйн нэгж, иргэдийн хохирол барагдуулах арга хэмжээг зохион байгуулах Нэрвэгдэгсдийг аюулгүй газарт нүүлгэн шилжүүлж байрлуулах	1	2	3	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
Бүгд						
			3	6	9	

**ХЭВ ЖУРАА САХИУЛАХ ТУСГАЙ ЧИГ ҮНДЭГНИЙН БҮЛГИЙН ГАМШГААС ХАМГААЛАХ МЭДЛЭГ,
ЧАДВАРЫГ ДЭЭШЛҮҮЛЭХ СУРГАЛТЫН ЦАГИЙН ТООЦОО**

Д/Д	Агуулга	Сэдэв	Сургалт зохион байгуулах хэлбэр, цаг				Хариуцах байгууллага
			лекц	семинар	дартна	нийт	
Сургалтын агуулгын төрөл: Гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны эрх зүйн үндэс (7 цаг)							
1	Хууль, тогтоомж	Гамшгаас хамгаалах тухай, Галын аюулгүй байдлын тухай, Цагдаагийн албаны тухай, Цагдаагийн эрх зүйн байдлын тухай, Хууль, тогтоомж, дүрэм журам, эрх зүйн акт	2			2	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
			1			1	
			1		2	3	
			1			1	
			5	2	7		
Бүгд							
2	Цаг агаарын гаралтай аюулт үзэгдэл	Зуд, ган, цөлжилт, цасан болон шороон шуурга, үер, ой, хээрийн түймэр	1			1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
	Геологийн гаралтай аюулт үзэгдэл	Газар хөдлөлт, хөрсний гулсалт	1			1	
	Биологийн гаралтай аюулт үзэгдэл	Хүний гоц халдварт өвчин, Малын гоц халдварт өвчин, Хорт шавьж, мэрэгчид тархах	1			1	
	Технологийн гаралтай осол	Үйлдвэрийн осол, Объектын гал түймэр, Зам, тээврийн осол, Цацраг, химийн бодис тархах, Дэлбэрэлт	1			1	
	Нийгмийн гаралтай аюул	Нийтийг хамарсан эмх замбараагүй байдал	1		2	3	
			5	2	7		
Бүгд							
	Аюулт үзэгдэл, ослоос	Төлөвлөлт, бэлэн байдал	1				ОБА, тусгай

урьдчилан сэргийлэх	Гамшгийн эрсдэл бууруулах	1		чиг үүргийн бүлгийн дарга
3	Гамшгаас хамгаалах сургалт	1	8	
	Урьдчилан сэргийлэх хяналт	1		
	Сурталчилгаа, мэдээлэл	1		
Бүгд		5	8	13
4	Эрэн хайх, аврах ажиллагаа	1		ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
	Гамшгаас хамгаалах бэлэн байдлын зэрэг, зэрэгт шилжсэн үед хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	1		
	Эрэн хайх, аврах ажиллагааны үндсэн ойлголт, голомтод эрэн хайх, аврах ажиллагаа явуулах үед цагдаагийн оролцоо	1		
	Цагдаа, хамгаалалтын багаж хэрэглийн ашиглалт хадгалалт, техникийн өгөгдөхүүнийг судлах	1		
	Зарлан мэдээллэлийн дохио хүргэх дамжуулах, дохиогоор ажиллах	1	2	
	Шуурхай штаб, онцгой комиссын ажиллагаа, хээрийн штабт цагдаагийн үүрэг	1		
	Аврах үйл ажиллагааны үүрэг хариуцлагын хуваарилалт, тусгай чиг үүргийн бүлгүүдийн оролцоо	1		
	Хорио цээрийн дэглэм тогтоох, сахиулах тухай	1		
	Гамшгийн үеийн харилцан ажиллагаа, хамтран ажиллах тухай	1	2	
	Гамшгийн голомтоос нүүлгэн шилжүүлэх, дайчилгаа явуулах, дайчилгаагаар ажиллаж байгаа иргэдийг хамгаалах	1	4	
Бүгд		10	2	18
5	Гамшгийн хор уршгийг арилгах, сэргээн босгох	1		ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
	Аюулт үзэгдэл, ослын хор уршгийг арилгах үеийн хэв журам сахиулах албаны ажиллагаа	1		
	Сэргээн босгох ажиллагаа явуулах, тусгай чиг үүргийн бүлгүүдийн оролцоо	1	4	
Бүгд		2	4	6

ХҮНС, ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН АЛБАНЫ ХАРЬЯА /МАЛ ЭМЭГЭЛЭГ, УРГАМАЛ, ГАЗАР ТАРИАЛАН/ ТУСГАЙ ЧИГ ҮҮРГИЙН БҮЛГИЙН
 ГАМШГААС ХАМГААЛАХ МЭДЛЭГ, ЧАДВАРЫГ ДЭЭШЛҮҮЛЭХ СУРГАЛТЫН ЦАГИЙН ТООЦОО

Д/Д	Агуулга	Сэдэв	Сургалт зохион байгуулах хэлбэр, цаг				Хариуцах байгууллага
			лекц	семинар	дартлага	нийт	
Сургалтын агуулгын төрөл, Гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны эрх зүйн үндэс (7 цаг)							
1	Хууль, тогтоомж	Гамшгаас хамгаалах тухай, Галын аюулгүй байдлын тухай, Ойн тухай хууль, Малын удмын сан,эрүүл мэндийн хамгаалах тухай хууль, тухайн тусгай чиг үүргийн бүлэгт шаардлагатай эрх зүйн акт	1			1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
		Мэргэжлийн ангийн дүрэм	1		4	5	
		Дүрэм журам, эрх зүйн акт	Мал эмнэлгийн нарийн мэргэжлийн болон ургамал газар тариалан хамгаалах тусгай чиг үүргийн бүлэгтэй холбоотой удирдлагын баримт бичиг	1			
Бүгд							
			3	4	4	7	
Сургалтын агуулгын төрөл, Гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны эрх зүйн үндэс (7 цаг)							
2	Цаг агаар, геологийн гаралтай аюулт үзэгдэл	Зуд, ган, цөлжилт, цасан болон шороон шуурга, уер, ой, хээрийн түймэр, газар хөдлөлт, хөрсний гулсалт	1			1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
	Биологи, технологи, нийгмийн гаралтай аюул	Олон улсын хөл хориот өвчин, хортон шавьж, мэрэгчид тархах, үйлдвэрийн осол, цацраг, химийн бодис тархах	1		4	5	
				2	4	6	
Бүгд							
			2	4	4	6	
Сургалтын агуулгын төрөл, Гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны эрх зүйн үндэс (7 цаг)							
3	Аюулт үзэгдэл, ослоос урьдчилан сэргийлэх	Мал сүрэг, газар тариаланг аюулт үзэгдэл, ослоос урьдчилан сэргийлэх	1			1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
	Аюулт үзэгдэл, ослоос урьдчилан сэргийлэх	Гамшгийн эрсдэл бууруулах, гамшгаас хамгаалах уламжлалт арга ухаан	1			1	
				2	2	2	
Бүгд							

		1	2	3		
4	Зарлан мэдээллийн дохио хүргэх дамжуулах, дохиогоор ажиллах	1	2	3	ОБА, Эрүүл мэндийн алба, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга	
	Малын гоц халдварт болон халдварт өвчний голомт, ургамалд хортон шавьж тархсан үед эхний ээлжинд авах арга хэмжээ	1	4	5		
	Дээж авч шинжилгээнд өгөх	1	2	3		
	Голомтод эрүүл ахуй, халдвар эсэргүүцэх хяналт явуулах	1		1		
	Аврах үйл ажиллагааны үүрэг хариуцлагын хуваарилалт, тусгай чиг үүргийн бүлгүүдийн оролцоо, харилцан ажиллагаа	1	2	3		
	Хорио цээрийн дэглэм тогтоох, сахиулах, хээрийн эмнэлэг дэлгэн ажиллуулах	1	8	9		
	Эмнэлгийн хангалтын төрөл, хангалт явуулах журмын тухай	1	=	1		
	Мал вакцинажуулах, хортон шавьж устгах	1	2	3		
	Бүгд		8	20		28
	5	Гамшгийн хор уршгийг арилгах, сэргээн босгох	1			1
Аюулт үзэгдэл, ослын хор уршгийг арилгах		1		1		
Сэргээн босгох ажиллагаа явуулах, тусгай чиг үүргийн бүлгүүдийн оролцоо		1		1		
Хохирлын тооцоо, үнэлгээ		1		1		
Бүгд		3		3		
Нийт		13	28	46		

ТУСГАЙ БҮЛГИЙН ГЭМШИГААС ХАМГААЛАХ МЭДЛЭГ,
 ЧАДВАРЫГ ДЭЭШЛҮҮЛЭХ СУРГАЛТЫН ЦАГИЙН ТООЦОО

Д/д	Агуулга	Сэдэв	Сургалт зохион байгуулах хэлбэр, цаг				Хариуцах байгууллага
			Лекц	Семинар	Дарлага	Нийт	
Сургалтын агуулгын төрөл: Гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны эрх зүйн үндэс (2 цаг)							
1	Эрх зүйн зохицуулалт	Тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн эргэлтэд хяналт тавих тухай хууль, Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, Улсын нөөцийн тухай хууль, Галын аюулгүй байдлын тухай хууль, Терроризмтай тэмцэх тухай хууль, Тагнуулын байгууллагын тухай хууль, Цагдаагийн албаны тухай хууль, шаардлагатай бусад хууль, тогтоомж, дүрэм, журам	2			2	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
Бүгд							
2	Технологийн гаралтай осол, нийгмийн гаралтай аюул	Тэсэрч дэлбэрэх бодис, дэлбэрэлтийн талаар онолын мэдлэг олгох, Пиротехникийн хэрэгслийн тухай Терроризм, нийтийг хамарсан эмх замбараагүй байдал, алан хядах ажиллагааны талаар ерөнхий ойлголт өгөх	1			1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
Бүгд							
Сургалтын агуулгын төрөл: Урьдчилан сэргийлэх ажиллагаа (2 цаг)							
3	Урьдчилан сэргийлэх ажиллагаа	Тэсэрч дэлбэрэх бодисын аюулаас урьдчилан сэргийлэх, эргэлтэд хяналт тавих Пиротехникийн хэрэгслийн ашиглалтын аюулгүй байдал Террорист ажиллагаа, нийтийг хамарсан эмх замбараагүй байдал үүсч болох нөхцөл болзошгүй алан хядах ажиллагаанаас урьдчилан сэргийлэх, хяналт тавих	1			1	ОБА, Тагнуулын байгууллага, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
Бүгд							
			2		2	4	

4	Эрэн хайх, аврах ажиллагаа	Дэлбэрэлтийн үед эрэн хайх аврах ажиллагаа явуулах	1			1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
		Терроризмын аюулд өртсөн иргэдийн амь нас, эрүүл мэндийг хамгаалах, учирч болох хор уршиг, хохирлыг аль болох багасгах талаар тусгай чиг үүргийн бүлгийн гүйцэтгэх үүрэг	1		2	3	
		Террорист үйлдлийн сөрөг тусгай ажиллагааны удирдлага, зохион байгуулалт, нэрвэгдэгсдийг хамгаалах	1			1	
		Тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн аюулгүй ажиллагааг хангах	1	2	3		
		Бүгд	4	4	8		
4	Гамшгийн хор уршгийг арилгах, сэргээн босгох	Дэлбэрэлтийн улмаас үүссэн хор уршгийг арилгах, нөхөн сэргээх	1			3	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
		Террорист үйлдлийн хор уршиг хохирлыг арилгах, сэргээн босгох	1			=	
		Хохирлын үнэлгээ гарган, аж ахуйн нэгж байгууллагын хохирол барагдуулах	1			=	
		Бүгд	3			3	

**УСТ ЦЭГ ХАМГААЛАХ ТУСГАЙ ЧИГ ҮҮРГИЙН БҮЛГИЙН ГАМШГААС ХАМГААЛАХ МЭДЛЭГ,
ЧАДВАРЫГ ДЭЭШЛҮҮЛЭХ СУРГАЛТЫН ЦАГИЙН ТООЦОО**

Д/Д	Агуулга	Сэдэв	Сургалт зохион байгуулах хэлбэр, цаг			Хариуцах байгууллага
			Лекц	Семинар	Таргал	
Сургалтын агуулгын төрөл: Гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны эрх зүйн үндэс /1 цаг/						

1	Эрх зүйн зохицуулалт	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, Ус бохирдуулсны төлбөрийн тухай хууль, Усны тухай хууль, шаардлагатай бусад хууль, тогтоомж, дүрэм, журам	1		1		ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
Бүгд							
Сургалтын ажиллагааны төрөл, үр дүн, үнэмлэхүй үр дүн							
3	Урьдчилан сэргийлэх ажиллагаа	Усны нөөцийг хамгаалах, Гамшгийн үед уст цэг, усны эх үүсвэр хордохоос урьдчилан сэргийлэх	1		1		ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
Бүгд							
Сургалтын ажиллагааны төрөл, үр дүн, үнэмлэхүй үр дүн							
4	Эрэн хайх, аврах ажиллагаа	Ган, цөлжилтийн үед усны нөөцийг хамгаалах, зохистой ашиглах Гамшгийн үед уст цэг, усны эх үүсвэрийг хордолт, халдварлалтаас хамгаалах Уст цэг, усны эх үүсвэрт ариутгал, халдваргүйтгэл хийх Гамшгийн үед усны хайгуул хийх, уст цэг гаргах Гамшгийн голомтод цэвэр ус түгээх, нэрвэгдэгсдийг цэвэр усаар хангах	1		1		ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
Бүгд							
Сургалтын ажиллагааны төрөл, үр дүн, үнэмлэхүй үр дүн							
4	Гамшгийн хор уршгийг арилгах, сэргээн босгох	Гамшгийн улмаас уст цэг, усны эх үүсвэрт үүссэн хор уршгийг арилгах, усан орчинг нөхөн сэргээх Усны эх үүсвэрт хоёрдогч аюул үүсэхээс хамгаалах Хохирлын үнэлгээ гаргах аж ахуйн нэгж байгууллага, иргэдийн хохирлыг барагдуулах	1		1		ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
Бүгд							
Сургалтын ажиллагааны төрөл, үр дүн, үнэмлэхүй үр дүн							
			5	8	13		

АРИУТГАЛ ХАЛДАНГЫГ ҮНДЭРХЭЙН ТУСГАЙН ГЭМШГЭЭНИЙН БҮЛГИЙН БҮЛГИЙН ГАМШГАА ХАМГААЛАХ МЭДЛЭГ,
 ЧАДВАРЫГ ДЭЭШЛҮҮЛЭХ СУРГАЛТЫН ЦАГИЙН ТООЦОО

Д/Д	Агуулга	Сэдэв	Сургалт зохион байгуулах хэлбэр, цаг			Хариуцах байгууллага
			Лекц	Семинар	Нийт	
Сургалтын агуулгын төрөл: Гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны эрх зүйн үндэс (1 цаг)						
1	Эрх зүйн зохицуулалт	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, Улсын нөөцийн тухай хууль, Галын аюулгүй байдлын тухай хууль, Ариун цэврийн тухай хууль, шаардлагатай бусад хууль, тогтоомж, дүрэм, журам	1		1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
Бүгд						
Сургалтын агуулгын төрөл: Урьдчилан сэргийлэх ажлын хэрэгсэл (2 цаг)						
2	Аюулт үзэгдэл, ослын тухай ойлголт	Монгол Улсын хэмжээнд тохиолдож болзошгүй аюулт үзэгдэл, ослын тухай ойлголт Цацраг идэвхт бодис, химийн хорт болон аюултай бодисоор хордсон талбай, халдварт өвчний голомтын талаар ерөнхий ойлголт өгөх	1		1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
Бүгд						
Сургалтын агуулгын төрөл: Урьдчилан сэргийлэх ажлын хэрэгсэл (2 цаг)						
3	Урьдчилан сэргийлэх ажиллагаа	Гамшгийн улмаас үүсч болзошгүй хордолт, халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх сурталчилгаа, мэдээлэл явуулах	1		1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
		Гамшгийн улмаас үүсч болзошгүй хордолт, халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх хяналт Цацраг идэвхт бодис, химийн хорт болон аюултай бодисын хордолтоос урьдчилан сэргийлэх ажиллагаа	1		1	
Бүгд						
			2		2	

Сургалтын агуулгын төрөл, гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны эрх зүйн үндэс (1 цаг)												
Эрэн хайх, аврах ажиллагаа	Цацраг идэвхт бодис, химийн хорт болон аюултай бодисоор хордсон талбайд ариутгал халдваргүйтгэл хийх	№	4	5	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга	Бүгд						
						2	8					
5	Гамшгийн хор уршгийг арилгах, сэргээн босгох	1	=	1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга	=	1					
								1	=	1	=	1
Бүгд							3					
Сургалтын агуулгын төрөл, гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны эрх зүйн үндэс (1 цаг)												
Хохирлын тооцоо хийх, хохирлын нэгдсэн үнэлгээ гаргахад оролцох												
Гамшгийн голомтод хоёрдогч аюул үүсэхээс урьдчилан сэргийлэх												
Гамшгийн аюулын хор уршгийг арилгах ажиллагаа явуулах, сэргээн босгох												
Бүгд							3					
Нийт												

ХОЛБОО, ЗАРЛАН МЭДЭЭЛЛИЙН ТУСГАЙ ЧИГ ҮҮРГИЙН БҮЛГИЙН ГАМШГААС ХАМГААЛАХ МЭДЛЭГ, ЧАДВАРЫГ ДЭЭШЛҮҮЛЭХ СУРГАЛТЫН ЦАГИЙН ТООЦОО

Д/Д	Агуулга	Сэдэв	Сургалт зохион байгуулах хэлбэр, цаг			Хариуцах байгууллага
			Лекц	Семинар	Нийт	
Сургалтын агуулгын төрөл, Гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны эрх зүйн үндэс (1 цаг)						
1	Эрх зүйн зохицуулалт	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, Улсын нөөцийн тухай хууль, Галын аюулгүй байдлын тухай хууль, Холбооны тухай хууль, Гамшгийн аюулын тухай зарлан мэдээллийн дохио дамжуулах журам, шаардлагатай бусад хууль, тогтоомж, дүрэм, журам	1		1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
Бүгд						
			1		1	

Сургалтын агуулгын төрөл, аюул үзэгдэл, ослын тухай ойлголт									
2	Аюулт үзэгдэл, ослын тухай ойлголт	Монгол Улсын хэмжээнд тохиолдож болзошгүй аюулт үзэгдэл, ослын төрлүүд	1	1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга				
		Аюулт үзэгдэл, ослын төрлүүдэд холбоо зохион байгуулах, зарлан мэдээлэл явуулах онцлог	1	1					
Бүгд									
Сургалтын агуулгын төрөл, урьдчилан сэргийлэх ажиглага									
3	Урьдчилан сэргийлэх ажиглага	Гамшгийн аюулын тухай зарлан мэдээлэл дамжуулах хүч хэрэгсэлд үзлэг шалгалт явуулах, хүч хэрэгслийн бэлэн байдлыг хангах	1	1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга				
		Гамшгийн аюулын тухай сэрэмжлүүлэх мэдээлэл явуулах төлөвлөлт, хяналт	1	1					
Бүгд									
Сургалтын агуулгын төрөл, эрэн хайх, аврах ажиглага									
4	Эрэн хайх, аврах ажиглага	Гамшгийн аюулын тухай зарлан мэдээллийн дохио дамжуулах хүч хэрэгслийн ашиглалт, хүчин чадал	1	2	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга				
		Зарлан мэдээллийн дохио хүргэх дамжуулах, дохиогоор ажиллах	1	4					
Бүгд									
			2	6					
Нийт									
			7	13					

СУРТАЛЧИЛГАА, МЭДЭЭЛЛИЙН ТУСГАЙ ЧИГ ҮҮРГИЙН БҮЛГИЙН ГАМШГААС ХАМГААЛАХ МЭДЛЭГ, ЧАДВАРЫГ ДЭЭШЛҮҮЛЭХ СУРГАЛТЫН ЦАГИЙН ТООЦОО

Д/д	Агуулга	Сургалт зохион байгуулах хэлбэр, цаг			Хариуцах байгууллага
		Лекц	Семинар	Татгалз	
	Сэдэв			Нийт	
Сургалтын агуулгын төрөл, Гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны эрх зүйн үндэс (1 цаг)					

1	Эрх зүйн зохицуулалт	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, Улсын нөөцийн тухай хууль, Галын аюулгүй байдлын тухай хууль, шаардлагатай бусад хууль, тогтоомж, дүрэм, журам	1	1	1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
Бүгд						
Сургалтын агуулгын төрөл: Эрэн хайх, аврах ажиллагаа						
2	Аюулт үзэгдэл, ослын тухай ойлголт	Монгол Улсын хэмжээнд тохиолдож болзошгүй аюулт үзэгдэл, ослын төрлүүд Аюулт үзэгдэл, ослын төрлүүдэд сурталчилгаа мэдээлэл явуулах онцлог	1	1	1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
Бүгд						
Сургалтын агуулгын төрөл: Эрэн хайх, аврах ажиллагаа						
4	Эрэн хайх, аврах ажиллагаа	Гамшгийн үед байгууллага, иргэдэд ухуулга сурталчилгааны ажил зохион байгуулах Гамшгийн нөхцөл байдлын талаарх бодит мэдээллээр иргэд, байгууллагыг хангах	1	2	3	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
Бүгд						
Сургалтын агуулгын төрөл: Эрэн хайх, аврах ажиллагаа						
Бүгд						

ИРГЭНИЙ БҮРТГЭЛ, МЭДЭЭЛЛИЙН ТУСГАЙ ЧИГ ҮҮРГИЙН БҮЛГИЙН ГАМШГААС ХАМГААЛАХ МЭДЛЭГ, ЧАДВАРЫГ ДЭЭШЛҮҮЛЭХ СУРГАЛТЫН ЦАГИЙН ТООЦОО

Д/Д	Агуулга	Сэдэв	Сургалт зохион байгуулах хэлбэр, цаг			Хариуцах байгууллага
			Лекц	Семинар	Таларга	
Сургалтын агуулгын төрөл: Гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны эрх зүйн үндэс(1 цаг)						
1	Эрх зүйн зохицуулалт	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, Улсын нөөцийн тухай хууль, Галын аюулгүй байдлын тухай хууль, Иргэний бүртгэлийн тухай хууль, шаардлагатай бусад хууль, тогтоомж, дүрэм, журам	1		1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга

Бүгд		1	1	
2	Урьдчилан сэргийлэх ажиллагаа	Харьяалах аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн хүн ам, эд хөрөнгө, мал амьтны тооллого явуулах ажиллагаа	1	
		Хүн ам, эд хөрөнгө, мал амьтныг гамшгаас хамгаалах төвлөлгөө боловсруулан хэрэгжүүлэх тухай Гамшгаас урьдчилан сэргийлэх сургалт, сурталчилгаа явуулах тухай	1	1
Бүгд		2	2	
3	Эрэн хайх, аврах ажиллагаа	Гамшгийн голомтод буй иргэдийн талаарх мэдээ мэдээллийг аврах ажиллагаанд оролцож буй хүмүүст гаргаж өгөх ажиллагаа	1	2
		Нэрвэгдэгсдийн талаар төрийн болон төрийн бус байгууллага, иргэнд лавлагаа гаргаж өгөхөд тусгай чиг үүргийн бүлгийн үүрэг	1	2
Бүгд		2	4	
4	Гамшгийн хор уршгийг арилгах, сэргээн босгох	Хохирлын тооцоо хийх, хохирлын нэгдсэн үнэлгээ гаргах ажиллагаа	1	1
		Гамшгийн аюулын хор уршгийг арилгах ажиллагаа явуулах, сэргээн босгоход тусгай чиг үүргийн бүлгийн оролцоо, чиг үүрэг	1	1
Бүгд		2	2	
НИЙТ		7	11	

ЗАМ ТЭЭВРИЙН АЛБАНЬ ДАРЬЯА Төмөр замын техникийн засварын, Нисэх буудлын аврагч туслах/ тусгай чиг үүргийн бүлгийн ГАМШГААС ХАМГААЛАХ МЭДЛЭГ, ЧАДВАРЫГ ДЭЭШЛҮҮЛЭХ СУРГАЛТЫН ЦАГИЙН ТООЦОО

Д/Д	Агуулга	Сэдэв	Сургалт зохион байгуулах хэлбэр, цаг			Хариуцах байгууллага	
			Лекц	Семинар	Дарлага		
Сургалтын агуулгын төрөл Гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны эрх зүйн үндэс (2 цаг)							
1	Эрх зүйн зохицуулалт	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, Улсын нөөцийн тухай хууль, Галын аюулгүй байдлын тухай хууль, Төмөр замын тээврийн тухай хууль, Иргэний нисэхийн тухай хууль, Төмөр замын талаар төрөөс баримтлах бодлого, Иргэний нисэхийн талаар төрөөс баримтлах бодлого, Төмөр замын байгууллагын цэрэгжүүлсэн Хамгаалалтын албаны дүрэм, шаардлагатай бусад хууль, тогтоомж, дүрэм, журам	2			2	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
Бүгд 2 2							
2	Урьдчилан сэргийлэх ажиллагаа	Төмөр замын ослоос урьдчилан сэргийлэх ажиллагаа	1			1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
		Нисэх буудал, нислэгийн аюулгүй байдлыг хангах ажиллагаа	1			1	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
Бүгд 2 2							
3	Эрэн хайх, аврах ажиллагаа	Төмөр замын ослоос урьдчилан сэргийлэх, аюулт үзэгдэл тохиолдсон үед аврах ажиллагаа зохионбайгуулах, галт тэрэгний хөдөлгөөнийг сэргээх, мэргэжлийн бусад ажлуудыг гүйцэтгэхэд тусгай чиг үүргийн бүлгийн чиг үүрэг, оролцоо	1			4	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
		Нисэх буудал дээр болон нисэх буудлын орчинд болсон агаарын хөлгийн осол сүйрэл, галын аюулаас хүний амь аврах, нислэгийн аюулгүй байдлыг хангах ажиллагаа	1			2	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
		Гамшгийн үед онгоцны буудлын орчим дэглэм тогтоох үүрэг гүйцэтгэх	1			2	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
Бүгд 3 8 11							

		Сүмийн ажиллагааны төрөл, тэмдэг, үр дүнийг гэрэлдэх сөрөг үнэ							
4	Гамшгийн хор уршгийг арилгах, сэргээн босгох	1	2	3	4	5	6	8	ОБА, тусгай чиг үүргийн бүлгийн дарга
	Төмөр замын аюул, ослын хор уршгийг арилгах сэргээн босгох үеийн тусгай чиг үүргийн бүлгийн үйл ажиллагаа	1							
	Нисэх буудал дээр болон нисэх буудлын орчинд болсон гамшгийн аюулын хор уршгийг арилгах ажиллагаа явуулах, сэргээн босгоход тусгай чиг үүргийн бүлгийн оролцоо, чиг үүрэг	1	4	5					
		2	6	8					
		9	12	23					
		БҮГД							
		17							

---oOo---

ГАМШГААС ХАМГААЛАХ ТУСГАЙ ЧИГ ҮҮРГИЙН БҮЛГИЙН ГАМШГААС ХАМГААЛАХ МЭДЛЭГ, ЧАДВАРЫГ ДЭЭШЛҮҮЛЭХ СУРГАЛТЫН ХӨТӨЛБӨРИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ЗӨВЛӨМЖ

Энэхүү хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх болсон хэрэгцээ, шаардлага

Монгол Улсын хэмжээнд тохиолдож байгаа аюулт үзэгдэл, ослын тоо, давтамж нэмэгдэж, хүний амь эрсдэн, хүрээлэн буй орчин, улс орны нийгэм, эдийн засгийн хөгжилд учруулах хохирол буурахгүй байна.

Улсын хэмжээнд аюул, ослоос аврах, хамгаалах хүч хэрэгсэл дутмаг, мэргэжлийн байгууллага, иргэд гамшгаас хамгаалах аргад сургаж бэлтгэгдээгүй байна. Иймэрхүү байдлаар явахад өнөөгийн эрэлт хэрэгцээ, шаардлагад хүрэхгүй нь ойлгогдож байна.

2003 онд батлагдсан Гамшгаас хамгаалах тухай хуульд гамшгаас хамгаалах сургалтын ангилал зохион байгуулж явуулах талаар заасан дагуу Онцгой байдлын ерөнхий газрын даргын 2007 оны 81 дүгээр тушаалаар сургалтын хөтөлбөрийг баталсан.

Өнөөдрийн байдлаар уг сургалтын хөтөлбөр хуучирсан, зарим төрлийн аюулт үзэгдэл, осол нэмэгдсэн, гамшгаас хамгаалах алба, тусгай чиг үүргийн бүлгийн тоо, төрөл өөрчлөгдсөн зэрэг нь сургалтын хөтөлбөрийг шинэчлэн хэрэгжүүлэх шаардлагатай болохыг харуулж байна.

Сургалт явуулах эрх зүй

Тусгай чиг үүргийн бүлгийн бүрэлдэхүүнд гамшгаас хамгаалах мэдлэг, чадвар олгох асуудлыг Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.2-т “Гамшгаас хамгаалах сургалтыг... мэргэжлийн ангийн; ...гэсэн ангиллаар явуулна”, 7.3-т “Гамшгаас хамгаалах сургалтыг дараахь байгууллага, албан тушаалтан хариуцаж зохион байгуулна”; 7.3.4-т аврах анги, отряд, салбарын бүрэлдэхүүн, мэргэжлийн ангийн сургалтыг тухайн анги, отряд, салбар, мэргэжлийн ангийн удирдлага; гэж, МУ-ын Их хурлаар 2011 онд батласан “Гамшгаас хамгаалах талаар төрөөс баримтлах бодлого”-д “...хүн амыг аюулгүй амьдрах ухаанд сургах...” гэж тус тус заасан байдаг.

Агуулгын зөвлөмж

Гамшгаас хамгаалах тусгай чиг үүргийн бүлгийн гамшгаас хамгаалах мэдлэг, чадварыг дээшлүүлэх сургалтын цагийг гүйцэтгэх үүрэг, чиглэл, тусгай чиг үүргийн бүлгүүдэд багтаж буй бүлэг, хэсгийн ялгаа зэргээс шалтгаалан өөр өөр байхаар төлөвлөе.

Тусгай чиг үүргийн бүлгийн бүрэлдэхүүний гамшгаас хамгаалах мэдлэг, чадварыг дээшлүүлэх сургалтын хөтөлбөр нь Гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны эрх зүйн үндэс, Аюулт үзэгдэл, ослын тухай ойлголт, Аюулт үзэгдэл, ослоос урьдчилан сэргийлэх, Эрэн хайх, аврах ажиллагаа, Гамшгийн хор уршгийг арилгах, сэргээн босгох гэсэн 5 агуулгын хүрээнд, хүлээгдэж буй үр дүнг агуулгын хүрээ тус бүрийн харгалзах чадамжид үндэслэн сонгосон бол үнэлгээний шалгууруудыг суралцагсдын мэдлэг, чадвар, хэрэглээ /хандлага/-д харгалзуулан тодорхойлсон.

Энэ хөтөлбөрийн зорилтот бүлэг буюу суралцагсад нь гамшгаас хамгаалах сургалтыг ЕБС, их дээд сургууль, албан үүргээ гүйцэтгэж байгаа зэрэгтэй холбоотойгоор урд нь суралцаж байсан бөгөөд цаашид нарийвчлан суралцаж мэргэших тал руу нь анхаарал хандуулахыг багш нарт зөвлөж байна.

Манай орны байгаль цаг агаарын нөхцөл, дасан зохицолт, уламжлагдан ирсэн аюулгүй амьдрах арга ухаан зэрэгт суурьлагдан мэргэжлийн чиглэл рүү ойртуулах зарчмыг баримтлан боловсруулсан.

Тусгай чиг үүргийн бүлгүүдийн хичээл явуулах цаг нь ялгаатай байгаа боловч тухай хичээлийн агуулгыг хэрэгцээ, танил мэдлэг, чадварт суурилж ойлгуулахыг чухалчлах, нэгж болон ээлжит хичээлийн төлөвлөлтийг хийхдээ зорилго, зорилтоо оновчтой тодорхойлох, хөтөлбөрийн хүлээгдэж буй үр дүнд хүрэхэд хөтөлбөрт тусгагдаагүй зарим цаг сэдвийг нэмж оруулж болохыг сайтар анхаараарай

Энэхүү хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх зөвлөмжийг төв, орон нутгийн Онцгой байдлын байгууллага, гамшгаас хамгаалах тусгай чиг үүргийн бүлгийн удирдлагуудад зориулав.

Арга зүйн зөвлөмж

Хөтөлбөрийн хүлээгдэж буй үр дүнд хүрэхэд шаардлагатай мэдлэг, чадвар, хандлагыг эзэмшүүлэхийн тулд онол, дадлагыг хослуулан хэрэглээрэй.

Ингэхдээ тусгай чиг үүргийн бүлгийн сургалтын 20 хувь нь лекц, 80 хувь нь дадлага буюу биеээр хийж гүйцэтгэх ажил байлгах шаардлагатайг багш нарт зөвлөж байна.

Сургах арга барил нь суралцагсадын нас, боловсрол, сэтгэхүй, танин мэдэхүйн түвшин, өдөр тутмын амьдралын энгийн хэрэглээ, танил мэдлэгт тулгуурласан байх хэрэгтэй.

Үнэлгээний хэсэгт өгөх зөвлөмж

Тусгай чиг үүргийн бүлгийн аврагчийн мэдлэг, чадвар, хандлага /хэрэглээ/-ыг кредит үнэлгээний системээр үнэлж “С” түүнээс дээш үнэлгээ үзүүлбэл аврагчдын сургалтын стандартын шаардлага хангасан гэж үзнэ.

Кредит үнэлгээ

“А” (90-100) үнэлгээ:

Тухайн хичээлийн үндсэн ухагдахуунуудыг дээд зэргээр ойлгосон
Шалтгаан, үр дагаварыг тодорхой тайлбарлаж, оновчтой хариулт өгсөн
Онолын мэдлэгээ практикт ашиглах дадлага чадвар сайн
Биеэр хийж гүйцэтгэх дасгал, нормативыг үлгэр жишээ гүйцэтгэсэн

“В” (80-89) үнэлгээ:

Тухайн хичээлийн үндсэн ухагдахуунуудыг сайн ойлгосон
Ойлгомжтой, зөв зүйтэй учир, тайлбар өгсөн
Онол, дадлагыг зөв хослуулсан
Норматив, дасгалыг сайн гүйцэтгэсэн

“С”(70-79) үнэлгээ:

Тухайн хичээлийн үндсэн ухагдахуунуудын ихэнх хэсгийг ойлгосон
Ерөнхийдөө ойлгомжтой учир тайлбар өгсөн
Онолын мэдлэгээ практикт ашиглах чадвар дунд зэрэг
Биеэр хийж гүйцэтгэх дасгал, нормативыг дунд гүйцэтгэсэн

“D”(60-69) үнэлгээ:

Тухайн хичээлийн үндсэн ухагдахуунуудын муу ойлгосон
Бүрэн бус хариулсан, учир зүйн хувьд зөв, гэхдээ хагас дутуу тайлбарласан
Онолын мэдлэгээ практикт ашиглах чадвар муу
Биеэр хийж гүйцэтгэх дасгал, нормативыг хангалтгүй гүйцэтгэсэн

“F” (60-69) үнэлгээ:

Тухайн хичээлийн үндсэн ухагдахуунуудын огт ойлгоогүй
Хариулт хангалтгүй, хичээлд оролцоогүй
Онолын мэдлэгээ практикт ашиглах чадвар муу
Биеэр хийж гүйцэтгэх дасгал, нормативыг хийж чадаагүй

Хэрэглэгдэхүүн

Хөтөлбөр заасан сургалтыг явуулахдаа онолын хичээлд ном, сурах бичиг, зурагт хуудас, фото зураг, кино, цахим үзүүлэн, богино хэмжээний бичлэг ашиглан багш, суралцагсад хамтран явуулах нь үр дүнд хүрнэ.

Үүний тул багш хичээлд сайн бэлдэж томъёоллоо зөв олж сурах хэрэгтэй.

Дадлагын хичээлийг эрэн хайх, аврах багаж хэрэгслийг ашиглан бодит байдалд ойртуулан хүн нэг бүрээр хийлгэх, дахин давтан хийлгэх аргаар явуулбал үр дүнтэй байна.

Сургалтыг явуулахдаа ашиглах хэрэглэгдэхүүнийг багш орон нутгийн бололцоо, сургуулийнхаа боломжид тулгуурлан боловсруулж бэлдэж болохоос гадна гамшгаас хамгаалах чиглэлээр ажилдаг төрийн байгууллага, өөрийн харьяалах байгууллагаас мэргэжлийн зөвлөгөө дэмжлэг, шаардлагатай хэрэглэгдэхүүнээр хангагдана.

---oO---

Онцгой байдлын ерөнхий газрын даргын
2016 оны 5 дугаар сарын 10-ны өдрийн
А/130 дугаар тушаалын гуравдугаар хавсралт

АЖИЛТАН, АЛБАН ХААГЧДАД ГАМШГААС ХАМГААЛАХ МЭДЛЭГ ОЛГОХ СУРГАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

ЗОРИЛГО

Ажилтан, албан хаагчдад гамшгаас хамгаалах, гамшгаас өөрийгөө болон бусдыг хамгаалах, байгууллагын гамшгийн эрсдэлийг бууруулах, байгууллагын гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх, зохион байгуулах мэдлэг, чадвар, хандлагыг төлөвшүүлэхэд оршино.

ЗОРИЛТ:

1. Гамшгаас хамгаалах Монгол Улсын хууль тогтоомж, дүрэм журмын талаарх ойлголт, мэдлэгийг дээшлүүлэх;
2. Болзошгүй гамшгийн төрөл тус бүрээр эрсдэлийг бууруулах ойлголт, мэдлэг, чадвар олгох, гамшгийн үед өөртөө болон бусдад тусламж үзүүлэх дадлыг эзэмшүүлэх;
3. Гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааг төлөвлөх, зохион байгуулах мэдлэг олгох, төлөвлөгөөний дагуу үүрэг гүйцэтгэх чадварыг эзэмшүүлэх.

д/д	Хичээлийн нэр	Сургалтын хэлбэр		
		Лекц	Дадлага	Нийт цаг
1	Гамшиг, гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны тухай	2		2
2	Гамшгийн эрсдэлийг бууруулах арга зам,	2	2	4
3	Амилуулах суурь тусламж		4	4
4	Гамшгаас хамгаалах төлөвлөлт, байгууллагын гамшгаас хамгаалах ажиллагаанд ажилтан, алба хаагчдын оролцоо, гүйцэтгэх үүрэг	4	6	10
Нийт цаг		8	12	20

---oOo---

**АЖИЛТОН, АЛБАН ХААГЧДАД ГАМШГААС ХАМГААЛАХ МЭДЛЭГ ОЛГОС УРГАЛТЫН
СЭДЭВЧИЛСЭН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

Сэдэв	Дэд сэдэв	Нэгж цаг		Нийт цаг
		Лекц	Дарлага	
Гамшиг, гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны тухай	Гамшиг, Аюулт үзэгдэл, техникийн холбогдолтой осол гэж юу вэ?	1	-	2
	Аюулт үзэгдэл, ослын төрлүүд, гамшгийн ангилал Дэлхийд болон Монгол Улсад тохиолддог гамшиг, Гамшгаас хамгаалах болон Галын аюулаас хамгаалах тухай хууль,	1	-	
Гамшгийн эрсдэлийг бууруулах арга зам	Гамшгийн эрсдэлийн тухай ерөнхий ойлголт	2		4
	Гамшгийн эрсдэл, эмзэг байдлын суурь шалтгаанууд, нөлөөлөх хүчин зүйлс			
	Цаг агаарын гаралтай гамшгийн эрсдэл, түүнийг бууруулах арга зам			
	Цасан болон шороон шуурга, зуд, түүнээс өөрийгөө болон өмч хөрөнгөө хамгаалах талаар			
	Үерийн аюул, түүнээс урьдчилан сэргийлэх арга	-	1	
	Ой хээрийн түймрийн аюулын тухай			
	Ган, цөлжилтэй тэмцэх талаар			
	Аянганы аюулаас сэргийлэх талаар			
	Геологийн гаралтай гамшиг, газар хөдлөлт хөрсний гулсалт			
	Биологийн гаралтай гамшиг хүний болон мал, амьтны гаралтай халдварт өвчний талаар	-	1	
Халдварт өвчний голомтонд ариутгал, халдваргүйтгэл хийх хөл хорио тогтоосон захирамжийг баримтлах тухай				
Амилуулах суурь тусламж	Цус алдалт, цусыг түр тогтоох арга		2	4
	Яс хугарах, үе мултарсан үед тусламж үзүүлэх			
	Түлэгдэлтийн 4 зэргийн тухай болон анхны тусламжийг хэрхэн үзүүлэх талаар	-	1	
	Хөлдөлт, осголтын үед үзүүлэх анхны тусламж		1	
Гамшгаас хамгаалах	Усанд живсэн хүнд анхны тусламж			10
	Гамшгаас хамгаалах төлөвлөлт, төлөвлөгөөний бүтэц Үйл ажиллагааны төлөвлөлт, хэрэгжилтэд ажилтан, алба	1		

төлөвлөлт, байгууллагын гамшгаас хамгаалах ажиллагаанд ажилтан, алба хаагчдын оролцоо, гүйцэтгэх үүрэг	агчдын оролцоо, гүйцэтгэх үүрэг, ач холбогдол		
	Байгууллагын гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөг боловсруулах, төлөвлөлтөд анхаарах зүйлс	1	1
Зарлан мэдээлэл, дуут дохиогоор цугларах Нүүлгэн шилжүүлэх журам	Зарлан мэдээлэл, дуут дохиогоор цугларах	1	
	Нүүлгэн шилжүүлэх журам	1	
Эрэн хайх аврах ажиллагаанд ажилтан, алба хаагчдын оролцоо	Эрэн хайх аврах ажиллагаанд ажилтан, алба хаагчдын оролцоо		1
	Байгууллагын гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөг туршиж, төлөвлөгөөнд тодотгол хийх, нэмэлт өөрчөлт оруулах	-	4
Нийт дүн		8	12
		8	20

АЖИЛТАН, АЛБАН ХААГЧДЫН ГАМШГИЙН ЭРСДЭЛИЙГ БУУРУУЛАХ МЭДЛЭГ ОЛГОХ СУРГАЛТЫНХӨТӨЛБӨР

Суралцахуйн зорилт	Хүлээгдэж буй үр дүн	Агуулга		Ашиглах материал
		Мэдлэг	Чадвар	
Гамшиг, гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны тухай ойлголт	-Гамшгаас хамгаалахад иргэн бүрийн оролцох үүрэгтэйг ойлгуулах, -гамшгаас хамгаалах болон галын аюулгүй байдлын тухай, эрх зүй баримт бичгүүдийн тухай мэдэх	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, Галын аюулгүй байдлын тухай хууль, Эрх зүй заалтуудыг мэдэх	-Гамшгаас хамгаалах анхан шатны арга эзэмших -Гамшгаас хамгаалах болон галын аюулгүй байдлын тухай хууль, эрх зүй баримт бичгүүдийг дурдах	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, 2003; Галын аюулгүй байдлын тухай хууль, 2015 Улсын нөөцийн тухай хууль, 2007 Гамшгаас хамгаалах талаар төрөөс баримтлах бодлого, 2011 Гамшгаас хамгаалах чадавхыг бэхжүүлэх үндэсний хөтөлбөр. 2011
Гамшиг, гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны тухай ойлголт	-Гамшгаас хамгаалахад иргэн бүрийн оролцох үүрэгтэйг ойлгуулах, -гамшгаас хамгаалах болон галын аюулгүй байдлын тухай хууль, эрх зүй баримт бичгүүдийн тухай мэдэх	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, Галын аюулгүй байдлын тухай хууль, Эрх зүй заалтуудыг мэдэх	-Гамшгаас хамгаалах анхан шатны арга эзэмших -Гамшгаас хамгаалах болон галын аюулгүй байдлын тухай хууль, эрх зүй баримт бичгүүдийг дурдах	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, 2003; Галын аюулгүй байдлын тухай хууль, 2015 Улсын нөөцийн тухай хууль, 2007 Гамшгаас хамгаалах талаар төрөөс баримтлах бодлого, 2011 Гамшгаас хамгаалах чадавхыг бэхжүүлэх үндэсний хөтөлбөр. 2011

<p>Гамшгийн эрсдэлийг бууруулах арга зам, амилуулах суурь тусламж</p>	<p>Гамшгийн эрсдэл, байдлын суурь шалтгаанууд, хүчин нөлөөлөх зүйлсийг мэдэх</p> <p>Цаг агаарын гаралтай гамшгийн үед (Цасан шуурга, их цас, зуд, шороон шуурга, үер ой хээрийн түймэр, ган цөлжилт, аянга) өөрийгөө болон бусдыг аврах, хамгаалах талаар мэдэх</p>	<p>-Гамшгийн эрсдэлийг тодорхойлох, бэлэн байдлаа хангах, өөртөө болон бусдад туслаж чадах</p> <p>-Өдөр тутмын урьдчилсан мэдээ, цаг агаарын аюултай болон гамшигт үзэгдлийн сэрэмжлүүлгийн үед тохирох арга хэмжээг авах</p> <p>-Мэргэжлийн байгууллагуудаа с өгч буй мэдээг хүлээн авч урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг авах</p>	<p>Гамшгийн эрсдэлийг бууруулах талаар сурсан зүйлсээ амьдрал ахуйдаа хэрэглэх</p> <p>Өөртөө болон бусдад тусламж үзүүлэх</p>	<p>Дөрк Прайфер, Эрсдэлийн шинжилгээний ерөнхий ойлголт, эрсдэлд суурилсан шийдвэр гаргах, Лондонгийн их сургуулийн Хатан хааны мал эмнэлгийн коллеж, "Шувууны томуугийн эрсдэлийн үнэлгээ" сургалтын материал 2010</p> <p>Гамшгийн эрсдэлийг бууруулах менежмент, эмхэтгэсэн П.Дамдин, 2005</p> <p>Үржин.О., Байгалийн болон технологийн үүдэлтэй аюул, ослын тухай ойлголт. Улаанбаатар., 2004;</p> <p>Үржин О., Гамшгийн менежмент. Дэд дэвтэр. Улаанбаатар., 2004</p> <p>Ник Картер., Гамшгийн менежмент, 2005;</p> <p>Н.Баяраа, П.Дамдин., Монгол оронд тохиолддог аюулт үзэгдэл, гамшиг, сургамж, 2006</p>
<p>Гамшгийн эрсдэлийг бууруулах арга зам, амилуулах суурь тусламж</p>	<p>Гамшгийн эрсдэл, байдлын суурь шалтгаанууд, хүчин нөлөөлөх зүйлсийг мэдэх</p> <p>Цаг агаарын гаралтай гамшгийн үед (Цасан шуурга, их цас, зуд, шороон шуурга, үер ой хээрийн түймэр, ган цөлжилт, аянга) өөрийгөө болон бусдыг аврах, хамгаалах талаар мэдэх</p>	<p>-Газар хөдлөлтийн үед гадаа болон байшин барилга, орон гэрт авах арга хэмжээг эзэмших</p>	<p>Газар хөдлөлтийн бус нутагт барилга төлөвлөх барилгын норм ба дүрэм/БНБД 22-01-01/ Хуучин барилгын газар хөдлөлтийг тэсвэрлэх чадварыг үнэлэх заавар</p>	<p>Газар хөдлөлтийн бус нутагт барилга төлөвлөх барилгын норм ба дүрэм/БНБД 22-01-01/ Хуучин барилгын газар хөдлөлтийг тэсвэрлэх чадварыг үнэлэх заавар</p>

		<p>хамгаалах тал мэдэх</p>	<p>-Геологийн гаралтай гамшгийн тухай гэр бүл, ойр тойрныхоо хүмүүст өөрийн мэдлэгийг аюулгүй байдлын тухай тайлбарлах</p>	<p>-Хүн, амьтны халдварт өвчнүү-дийг нэрлэх (тарваган тахал, боом, шувууны томуу, шүлхий болон шинэ болон дахин сэргэж байгаа өвчнүүд) -Халдварт өвчний үед авах арга хэмжээг дурьдах (ариутгал халдваргүйтгэл, хөл хорио тогтоох)</p>	<p>-Хувийн ариун цэврээ сахих, -Урьдчилан сэргийлэх вакцинд хамрагдах, -Хоол хүнсийг бүрэн болгох, -Сэжигтэй тохиолдолд мэргэжлийн байгууллага д хандах</p>	<p>/БД 31-102-00/ Монгол оронд тохиолддог аюулт үзэгдэл, гамшиг, сургамж, 2006он Байгалийн болон технологийн үүдэлтэй аюул, ослын тухай ойлголт, тэргүүндэвтэр, Улаанбаатар2004 он</p>
	<p>Биологийн гаралтай гамшгийн үед (хүний болон мал амьтны халдварт өвчин) бусдыг хамгаалах талаар мэдэх</p>	<p>Халдварт өвчнөөс сэргийлэх, тэмцэх талаар гарсан тогтоол, тушаал, заавар, журмын эмхтгэл - II, 2011</p>	<p>Эрсдэлийн шинжилгээ хийх чанарын арга, Лондонгийн их сургуулийн Хатан хааны мал эмнэлгийн коллеж, "Шувууны томуугийн эрсдэлийн үнэлгээ" сургалтын материал, 2010 Өндөр хоруу чанартай вирусээр үүсгэгдсэн шувууны томуу өвчин гарсан үед авч хэрэгжүүлэх хариу арга хэмжээний заавар</p>	<p>Шувууны томуу өвчинтэй тэмцэх, сэргийлэх үйл ажиллагааны заавар</p>		

	<p>Эмнэлгийн яаралтай тусламж иртэл гамшигт нэрвэгдэгсдэд үзүүлэх анхны тусламжийг хэрхэн үзүүлэх</p>	<p>Амилуулах суурь тусламжийн тухай ойлголттой болох</p>	<p>Тухайн байгууллага болон ахуйн хүрээнд учирч болох гэмтлүүдийн (цус алдалт, яс хугарах, үе мултрах түлэгдэх, хөлдөх, усанд живэх) үед тусламж үзүүлэх чадвар эзэмших</p>	<p>Амилуулах суурь тусламжийн тухай ойлголттой болох</p>	<p>Тусламж зөв үзүүлэх</p>	<p>Осол, гэмтлийн үед үзүүлэх анхны тусламж, ЭМЯ, МУЗН, 2005 Ник Картер., Гамшгийн менежмент, 2005; Аюулгүй амьдрах ухааны үндэс III сурах бичиг, 2011 Эрүүл мэндийн тусламж үзүүлэх Монгол Улсын стандартууд</p>
	<p>Цус алдалт, цусыг түр тогтоох аргыг мэдэх</p>	<p>Цус алдалтыг түр зогсоож чадах</p>	<p>Цус алдалтыг түр зогсоож чадах</p>	<p>Цус алдалтыг түр зогсоож чадах</p>	<p>Цус алдалтыг түр зогсоож чадах</p>	<p>Цус алдалтыг түр зогсоож чадах</p>
	<p>Яс хугарах, үе мултгарсан үед тусламж үзүүлэх аргыг мэдэх</p>	<p>Яс хугарах, үе мултгарсан үед анхны тусламж үзүүлж чадах</p>	<p>Яс хугарах, үе мултгарсан үед анхны тусламж үзүүлж чадах</p>	<p>Яс хугарах, үе мултгарсан үед анхны тусламж үзүүлж чадах</p>	<p>Эмнэлгийн тусламж авах хүртэл зохих тусламжийг үзүүлэх</p>	<p>Эмнэлгийн тусламж авах хүртэл зохих тусламжийг үзүүлэх</p>
	<p>Түлэгдэлтийн зэргийн тухай болон анхны тусламжийг хэрхэн үзүүлэх талаар мэдэх</p>	<p>Түлэгдэлтийн хүнд хөнгөнийг тодорхойлж, хүйтэн усанд дүрэх, шарх цэврүүг хагалахгүй, өвчинг намдаах арга чадварт эзэмших</p>	<p>Түлэгдэлтийн хүнд хөнгөнийг тодорхойлж, хүйтэн усанд дүрэх, шарх цэврүүг хагалахгүй, өвчинг намдаах арга чадварт эзэмших</p>	<p>Түлэгдэлтийн хүнд хөнгөнийг тодорхойлж, хүйтэн усанд дүрэх, шарх цэврүүг хагалахгүй, өвчинг намдаах арга чадварт эзэмших</p>	<p>Түлэгдэлтийн хүнд хөнгөнийг тодорхойлж, хүйтэн усанд дүрэх, шарх цэврүүг хагалахгүй, өвчинг намдаах арга чадварт эзэмших</p>	<p>Түлэгдэлтийн хүнд хөнгөнийг тодорхойлж, хүйтэн усанд дүрэх, шарх цэврүүг хагалахгүй, өвчинг намдаах арга чадварт эзэмших</p>
	<p>Хөлдөлт, осголтын үед үзүүлэх анхны</p>	<p>Хөлдөлтийг шинж тэмдгээр</p>	<p>Хөлдөлтийг шинж тэмдгээр</p>	<p>Хөлдөлт, осголтын үед үзүүлэх анхны</p>	<p>Хөлдөлт, осголтын үед үзүүлэх анхны</p>	<p>Улирлын болон цаг</p>

			тусламжийг үзүүлэхийг мэдэх	нь ялгадаг, дулаан байранд оруулан хөлдсөн мөчийг үе бүлээн дүрэх, усанд халуун зүйл уулгах	агаарын нөхцөлд тохируулан дулаан хувцаслах, цаг агаарын мэдээг сонсож хэвших	
		Усанд живсэн хүнд анхны тусламжийг яаж үзүүлэхийг мэдэх	Живсэн хүнийг зөв хэвтүүлэх, хиймэл амьсгаа хийх, амьсгалын замыг чөлөөлөх		Үертэй голын усанд орохгүй байх голын усанд орохдоо болгоомжтой байх Хүүхдийг хараа, хяналтгүй-гээр гол руу явуулахгүй	
		Гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөө, бүтэц, төлөвлөгөөг ямар үед хэрхэн хэрэгжүүлэх, аж ахуйн нэгж байгууллагын төлөвлөгөөнд өөрийн оролцоо үүрэг, Зарлан мэдээллэх дуут дохиогоор	Гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны төлөвлөлт, хэрэгжилтэд ажилтан, алба хаачид -Зарлан мэдээлэл, дуут дохиог ялгах, -Нүүлгэн шилжүүлэх	-Гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөнд тусгагдсан үүрэг хариуцлагаа ухамсарлах бусдад тайлбарлах	-Зарлан мэдээллийн	Засгийн газрын 2011 оны 339 дүгээр тогтоол "Гамшгийн аюулын тухай зарлан мэдээллийн дохио дамжуулах журам", "Гамшгийн үед хүч хэрэгсэл дайчлан гаргах журам", 340 дүгээр тогтоол "Гамшгийн үед нүүлгэн шилжүүлэх журам" "Гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөний загвар"
Гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны төлөвлөлт, хэрэгжилт, хяналт	Гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөний үүрэг хариуцлагын тухай ойлгох					

			<p>цугларах</p> <p>Нүүлгэн шилжүүлэлт</p> <p>Эрэн хайх, аврах үйл ажиллагааны зохион байгуулалт өөрийн оролцоог мэдэх</p>	<p>журмын дагуу ажиллах,</p>	<p>дагуу цугларах,</p>	<p>ОБЕГ-ын даргын 2013 оны 03 дугаар сарын 12-ны өдрийн А/170 дугаар тушаал</p> <p>“Гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөний загварыг ашиглах заавар” ОБЕГ, 2013</p> <p>Гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөө боловсруулах үлгэрчилсэн загвар, ОБЕГ, 2013</p>
--	--	--	---	------------------------------	------------------------	---

---oOo---

АЖИЛТАН, АЛБА ХААГЧДЫН ГАМШГААС ХАМГААЛАХ МЭДЛЭГ ОЛГОХ СУРГАЛТЫН ХӨТӨЛБӨРИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ЗӨВЛӨМЖ

Зөвлөмжийн зорилго нь ажилтан, алба хаагчдыг гамшгаас хамгаалах мэдлэг олгох сургалтын төлөвлөгөө, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх багш нарт арга зүйн дэмжлэг үзүүлж, гамшгаас хамгаалах талаар авч хэрэгжүүлж буй бодлого, хөтөлбөр, өөрийгөө болон бусдыг эрсдэлээс хамгаалахад нь туслахад оршино.

Монгол Улсын Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, “Гамшгаас хамгаалах талаар төрөөс баримтлах бодлого”, Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн орчныг сайжруулах үндэсний 4 дэх хөтөлбөр, “Албан бус боловсролын сургалтын талаар баримтлах бодлого”, “Албан бус боловсролыг хөгжүүлэх үндэсний хөтөлбөр”, “Эрдэнэт үйлдвэр” ХХК-ийн “Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал эрүүл ахуйн сургалтын хөтөлбөр”-ийг ашиглав.

Сургалтад бүрэн хамрагдсан ажилтан, албан хаагчдаас шалгалт авч 2 жилийн хугацаанд хүчин төгөлдөр байх гэрчилгээ олгоно.

Агуулгын зөвлөмж

Гамшгаас хамгаалах Монгол Улсын хууль тогтоомж, дүрэм журмын талаарх ойлголт, мэдлэгийг сайтар тайлбарлан ойлгуулна. Тухайн байгууллагын гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөг тодотгох, шинэчлэн боловсруулахад ажилтан, алба хаагчдын үүрэг оролцоо чухал юм.

Сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөөг боловсруулахдаа бүлгийн хэрэгцээнд тулгуурлан дараах онцлогийг түлхүү харгалзаж үзсэн болно.

Ажилтан, алба хаагчдад зориулсан сургалт нь гамшиг, гамшгаас хамгаалах, гамшгийн эрсдэлийг бууруулах мэдлэг чадвар, дадлыг эзэмшүүлэх, гамшгийн эрсдэлийг бууруулахад иргэдийн оролцоо, эмнэлгийн яаралтай тусламж иртэл анхны тусламж үзүүлэхэд анхаарч хөтөлбөрт тусгалаа.

Байгууллага, аж ахуйн нэгжийн эрхлэх үйл ажиллагаатай холбоотой онцлог, орон нутаг өөрийн байгаль, цаг агаар, зонхилон тохиолддог аюулт үзэгдэл, техникийн холбогдолтой ослын төрлөөс хамаарч сэдвийн болон цагийн хуваарилалтад өөрчлөлт хийж болно.

Арга зүйн зөвлөмж

Сургалтыг “Ажилтан, алба хаагчдын гамшгаас хамгаалах мэдлэг олгох сургалтын хөтөлбөр”-ийн дагуу зохион байгуулна. Онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн байгууллага арга зүйн зөвлөмжөөр хангаж, Олон улсын байгууллагын төсөл хөтөлбөрийн хүрээнд гамшгаас хамгаалах мэдлэг олгох сургагч багшаар бэлтгэгдсэн багш нар гамшгаас хамгаалах чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг төрийн бус байгууллагыг татан оролцуулна.

Мөн Онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн байгууллагын алба хаагчдаар мэргэжлийн зарим хичээлийг заалгана.

Сургалтын сэдвийн дагуу онолын мэдлэгийг ихэнхдээ лекц хэлбэрээр, олж авсан мэдлэгийг дадлага ажил дээр баталгаажуулна.

Ажилтан, алба хаагчид гамшгаас өөрийгөө болон бусдыг, байгууллагын болон хувийн өмч хөрөнгөө хамгаалах мэдлэгийг олгохоос гадна мэдлэгээ чадвар,

хандлага болгох нь чухал юм. Мөн олж авсан мэдлэгээ гамшгийн үед асуудал шийдвэрлэхэд хэрэглэх чадвартай болох юм.

Хэрэглэгдэхүүн:

- Гамшгаас өөрийгөө хамгаалах арга хэмжээний зааварчилгаа (хэвлэл мэдээллийн ажилтан, иргэдэд зориулав), 2009

- Эрүүл мэндийн тусламж үзүүлэх гарын авлага

- Эрүүл мэндийн тусламж үзүүлэх Монгол Улсын стандарт

- DVD хичээлүүд

- Үзүүлэн таниулах материал

- Зурагт хуудас

- Муляж

---oOo---

Онцгой байдлын ерөнхий газрын даргын
2016 оны 25 дугаар сарын 10-ны өдрийн
А/130 дугаар тушаалын дөрөвдүгээр хавсралт

САЙН ДУРЫНХАНД ГАМШГААС ХАМГААЛАХ МЭДЛЭГ ОЛГОХ СУРГАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Товч танилцуулга: Сайн дурын үйл ажиллагаа нь НҮБ-ын зүгээс дараах үндсэн шинжээр тодорхойлдог. Үүнд:

1. Ашиг орлого, шан харамжийн төлөө зорилго агуулаагүй,
2. Хувь хүний өөрийх нь сэтгэл зүрх, хүсэл сонирхолд тулгуурласан чөлөөт сонголт,
3. Бусдад буюу нийгэмд ач тустай байх зэрэг юм.

Сайн дурынхан нь нийгмийн хөгжилд үнэлшгүй хувь нэмрээ оруулж чаддаг их нөөц хүч юм.

Зорилго: Гамшгаас хамгаалах талаарх эрх зүйн хэм хэмжээг ухуулан таниулах, сайн дурынханд гамшгаас хамгаалах, гамшгийн эрсдэлийг бууруулах ойлголт, эмнэлгийн яаралтай тусламж иртэл гамшиг, осолд өртсөн иргэдэд анхны тусламжийг үзүүлэх мэдлэг, чадвар, дадал олгоход сургалтын зорилго оршино.

Зорилт:

1. Гамшгаас хамгаалах чиглэлийн хууль тогтоомж, дүрэм журмын талаарх ойлголт, мэдлэгийг олгох;
2. Болзошгүй гамшгийн төрөл тус бүрээр эрсдэлийг бууруулах ойлголт, голлон тохиолдох гамшиг, техникийн холбогдолтой ослын үед иргэдэд амилуулах суурь тусламж үзүүлэх мэдлэг, чадвар олгох;
3. Гамшгийн голомтод ажиллах, төлөвлөх, зохион байгуулах мэдлэг олгох, төлөвлөгөөний дагуу үүрэг гүйцэтгэх чадварыг эзэмшүүлэн гамшгийн үед ажиллах сайн дурын багийн гишүүд бэлтгэх;

Хамрах хүрээ: Гамшгаас хамгаалах сайн дурынхан

д/д	Хичээлийн нэр	Сургалтын хэлбэр		
		Лекц	Дадлага	Нийт цаг
1	Гамшгаас хамгаалах хууль тогтоомж, дүрэм журам, Гамшиг, аюулт үзэгдэл, ослын тухай	1	-	1
2	Гамшгийн эрсдэлийн тухай ойлголт, эрсдэлийг бууруулах арга	2	1	3
3	Амилуулах суурь тусламж үзүүлэх арга, Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагааны талаар	2	2	4
4	Гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны төлөвлөлт, хэрэгжилт	1	1	2
Нийт цаг		6	4	10

ГАМШГААС ХАМГААЛАХ САЙН ДУРЫНХАНД МЭНЭГЛЭГ ОЛГОХ СУРГАЛТЫН СЭДЭВЧИЛСЭН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Сэдэв	Дэд сэдэв	Нэгж цаг		Нийт цаг
		Лекц	Даллага	
Гамшгаас хамгаалах хууль тогтоомж, дүрэм журам, Гамшиг, аюулт үзэгдэл, ослын тухай	Гамшиг, Аюулт үзэгдэл, техникийн холбогдолтой осол гэж юу вэ?		-	1
	Аюулт үзэгдэл, ослын төрлүүд, гамшгийн ангилал	1	-	
	Дэлхийд болон Монгол Улсад тохиолддог гамшиг, Гамшгаас хамгаалах болон Галын аюулаас хамгаалах тухай хууль, Гамшгийн эрсдэлийн тухай ерөнхий ойлголт		-	
	Гамшгийн эрсдэл, эмзэг байдлын суурь шалтгаанууд, нөлөөлөх хүчин зүйл	1	-	
	Цаг агаарын гаралтай гамшгийн эрсдэл, түүнийг бууруулах арга зам		-	
	Цасан болон шороон шуурга, зуд, түүнээс өөрийгөө болон өмч хөрөнгөө хамгаалах талаар		-	3
	Үерийн аюул, түүнээс урьдчилан сэргийлэх арга			
	Ой хээрийн түймрийн аюулын тухай		1	
	Ган, цөлжилтэй тэмцэх талаар			
	Аянганы аюулаас сэргийлэх талаар			
Геологийн гаралтай гамшиг, газар хөдлөлт хөрсний гулсалт	1			
Биологийн гаралтай гамшиг хүний болон мал, амьтны гаралтай халдварт өвчний талаар, халдварт өвчний голомтонд ариутгал, халдваргүйтгэл хийх				
Техникийн гаралтай осол, цус алдалт, цусыг түр тогтоох арга				
Яс хугарах, үе мултарсан үед тусламж үзүүлэх				
Түлэгдэлтийн 4 зэргийн тухай болон анхны тусламжийг хэрхэн үзүүлэх талаар	2	2	4	
Хөдөлөлт, осолтын үед үзүүлэх анхны тусламж				
Усанд живсэн хүнд анхны тусламж				
Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа				
Гамшгаас хамгаалах төлөвлөлт, төлөвлөгөөний бүтэц, тодотгол хийх	1		2	
Үйл ажиллагааны төлөвлөлт, хэрэгжилтэд сайн дурынханы оролцоо, гүйцэтгэх үүрэг, ач холбогдол		1		

хэрэгжилт	Гамшгийн зарлан мэдээлэл, ДТ дохио		6	4	10
	Нүүлгэн шилжүүлэх журам				
	Эрэн хайх аврах ажиллагаа, сайн дурынханы оролцоо				
Гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөг турших дадлага ажил					

САЙН ДУРЫНХАНД ГАМШГИЙН ЭРСДЭЛИЙГ БУУРУУЛАХ МЭДЛЭГ ОЛГОХ СУРГАЛТЫН ХӨТӨЛБӨР

Суралцахуйн зорилт	Хүлээгдэж буй үр дүн	Агуулга		Ашиглах материал
		Мэдлэг	Чадвар	
Гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны үндэс	-Гамшгаас хамгаалах болон галын аюулгүй байдлын тухай хууль, эрх зүй баримт бичгүүдийн тухай мэдэх -Гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааг төлөвлөх, зохион байгуулах мэдлэг, чадвартай болох	Иргэн бүрийн гамшгаас хамгаалахад оролцох үүргийг ойлгуулах, Гамшиг, гамшгаас хамгаалах тухай хууль, эрх зүй баримт бичгүүдийн тухай мэдэх Галын аюулгүй байдлын тухай хууль, эрх зүй заалтуудыг мэдэх	Гамшгаас хамгаалах болон галын аюулгүй байдлын тухай хууль, эрх зүй баримтын тухай бусдад тайлбарлах	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, 2003; Галын аюулгүй байдлын тухай хууль, 2015 Улсын нөөцийн тухай хууль, 2007 Гамшгаас хамгаалах талаар төрөөс баримтлах бодлого, 2011 Гамшгаас хамгаалах чадавхыг бэхжүүлэх үндэсний хөтөлбөр. 2011
Гамшгийн эрсдэлийг бууруулах арга зам	-Байгалийн болон хүний үйл ажиллагаатай холбоотой гамшгаас өөрийгөө болон бусдыг аврах, хамгаалах,	Цаг агаарын гаралтай гамшгийн үед (Цасан шуурга, их цас, зуд, шороон шуурга, үер ой хээрийн түймэр, ган цөлжилт,	Гамшгийн эрсдэлийг тодорхойлох, бэлэн байдлаа хангах, өөртөө болон бусдад туслаж чадах	Дөрк Прайфер, Эрсдэлийн шинжилгээний ерөнхий ойлголт, эрсдэлд суурилсан шийдвэр гаргах, Лондонгийн их сургуулийн Хатан хааны мал эмнэлгийн коллеж, "Шувууны томуугийн

	<p>эрсдэлийг бууруулах мэдлэг чадвартай болох, - Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагааны талаар</p>	<p>аянга) болон өөрийн бусдыг аврах, хамгаалах, анхны тусламж үзүүлэх талаар мэдэх</p>	<p>Газар хөдлөлтийн үед гадаа болон байшин барилга, орон гэрт авах арга хэмжээнүүдийг дурьдах Геологийн гаралтай гамшгийн тухай гэр бүл, ойр тойрныхоо хүмүүст өөрийн мэдлэгийг аюулгүй байдлын тухай тайлбарлах</p>		<p>эрсдэлийн үнэлгээ” сургалтын материал 2010 Үржин О., Байгалийн болон технологийн үүдэлтэй аюул, ослын тухай ойлголт. Улаанбаатар., 2004; Үржин О., Гамшгийн менежмент. Дэд дэвтэр. Улаанбаатар., 2004 Ник Картер., Гамшгийн менежмент, 2005; Н.Баяраа, П.Дамдин., Монгол оронд тохиолддог аюулт үзэгдэл, гамшиг, сургамж, 2006 Газар хөдлөлтийн бус нутагт барилга төлөвлөх барилгын норм ба дүрэм/БНБД 22-01-01/ Хуучин барилгын газар хөдлөлтийг тэсвэрлэх чадварыг үнэлэх заавар /БД 31-102-00/ Монгол оронд тохиолддог аюулт үзэгдэл, гамшиг, сургамж, 2006 он Байгалийн болон технологийн үүдэлтэй аюул, ослын тухай ойлголт, тэргүүндэвтэр, Улаанбаатар 2004 он</p>
--	---	--	--	--	--

			<p>Хүн, амьтны халдварт өвчнүү-дийн үед тусламж үзүүлэх (тарваган тахал, боом, шулууны томуу, шүлхий болон шинэ болон дахин сэргэж байгаа өвчнүүд) Халдварт өвчний үед авах арга хэмжээний ажилд дурьдах (ариутгал халдваргүйтгэл хөл хорио тогтоох)</p>	<p>Хувийн аргын цэврээ сахих, Урьдчилан сэргийлэх вакцинд хамрагдах, Хоол хүнсийг бүрэн болгох, Сэжигтэй тохиолдолд мэргэжлийн байгууллагад хандах</p>	<p>Халдварт өвчнөөс сэргийлэх, тэмцэх талаар гарсан тогтоол, тушаал, заавар, журмын эмхтгэл - II, 2011 Эрсдэлийн шинжилгээ хийх чанарын арга, Лондонгийн их сургуулийн Хатан хааны мал эмнэлгийн коллеж, "Шулууны томуугийн эрсдэлийн үнэлгээ" сургалтын материал, 2010 Өндөр хоруу чанартай вирусээр үүсгэгдсэн шулууны томуу өвчин гарсан үед авч хэрэгжүүлэх хариу арга хэмжээний заавар Шулууны томуу өвчинтэй тэмцэх, сэргийлэх үйл ажиллагааны заавар</p>
<p>Амилуулах суурь тусламж үзүүлэх</p>	<p>Эмнэлгийн яаралтай тусламж иртэл гамшиг нэрвэгдэгсдэд үзүүлэх амилуулах суурь тусламжийг хэрхэн үзүүлэх</p>	<p>Анхны тусламжийн тухай ойлголттой болох</p>	<p>Тухайн байгууллага болон ахуйн хүрээнд учирч болох гэмтлүүдийн (цус алдалт, яс хугарах, үе мултрах түлэгдэх, хөлдөх, усанд</p>	<p>-Анхны тусламж зөв үзүүлэх</p>	<p>Осол, гэмтлийн үед үзүүлэх анхны тусламж, ЭМЯ, МУЗН, 2005 Аюулгүй амьдрах ухааны үндэс III сурах бичиг, 2011 Эрүүл мэндийн тусламж үзүүлэх Монгол Улсын стандартууд</p>

	живэх) үед тусламж үзүүлэх чадвар эзэмших		
Цус алдалт, цусыг түр тогтоох аргыг мэдэх	Цус алдалтыг түр зогсоож чадах	Яс хугарах, үе мултарсан үед тусламж үзүүлэх аргыг мэдэх	Цус алдахаас сэргийлэх
Яс хугарах, үе мултарсан үед тусламж үзүүлэх аргыг мэдэх	Яс хугарах, үе мултарсан үед анхны тусламж үзүүлж чадах	Яс хугарах, үе мултарсан үед анхны тусламж үзүүлж чадах	Эмнэлгийн тусламж авах хүртэл зохих тусламжийг үзүүлэх
Түлэгдэлтийн зэргийн тухай болон анхны тусламжийг хэрхэн үзүүлэх талаар мэдэх	Түлэгдэлтийн хүнд хөнгөнийг тодорхойлж, хүйтэн усанд дүрэх, шарх цэврүүг хагалахгүй, өвчинг намдаах арга чадварт эзэмших	4 Түлэгдэлтийн хүнд хөнгөнийг тодорхойлж, хүйтэн усанд дүрэх, шарх цэврүүг хагалахгүй, өвчинг намдаах арга чадварт эзэмших	Анхны тусламж үзүүлээд шаардлагатай бол эмнэлэгт хүргэх
Хөлдөлт, остолтын үзүүлэх анхны тусламжийг яаж үзүүлэхийг мэдэх	Хөлдөлтийг шинж тэмдгээр нь ялгадаг, дулаан байранд оруулан хөлдсөн үе мөчийг бүлээн усанд дүрэх, халуун зүйл уулгах	Хөлдөлт, остолтын үед анхны тусламжийг яаж үзүүлэхийг мэдэх	Улиралын болон цаг агаарын нөхцөлд тохируулан дулаан хувцаслах, цаг агаарын мэдээг сонсож хэвших
Усанд живсэн хүнд анхны	Живсэн хүнийг зөв хэвтүүлэх,		Yөртэй голын усанд орохгүй

		тусламжийг яаж үзүүлэхийг мэдэх	хиймэл амьсгаа хийх, амьсгалын замыг чөлөөлөх	байх голын усанд ороходоо болгоомжтой байх Хүүхдийг хараа, хяналтгүйгээр гол руу явуулахгүй байх	
Гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны төлөвлөлт, хэрэгжилт	Гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөний заагдсан үүрэг хариуцлагын тухай ойлгох	Гамшгийн зарлан мэдээлэл, дуут дохио, нүүлгэн шилжүүлэх үед сайн дурынханы оролцоо Эрэн хайх аврах үйл ажиллагаанд анхны тусламж үзүүлэх	Зарлан мэдээлэл, дуут дохиог ялгах, Нүүлгэн шилжүүлэх журмын дагуу ажиллах, Эрэн хайх, аврах ажлын үед эмнэлгийн яаралтай тусламж иртэл анхны тусламжийг хэрхэн үзүүлэх	Гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөнд тусгагдсан үүрэг хариуцлаагаа ухамсарлах бусдад тайлбарлах	"Гамшгийн аюулын тухай зарлан мэдээллийн дохио дамжуулах журам", "Гамшгийн үед нүүлгэн шилжүүлэх журам" "Гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөний загвар" "Гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөний загварыг ашиглах заавар"

---oOo---

САЙН ДУРЫНХАНД ГАМШГААС ХАМГААЛАХ МЭДЛЭГ ОЛГОХ СУРГАЛТЫН ХӨТӨЛБӨРИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ЗӨВЛӨМЖ

Зөвлөмжийн зорилго нь сайн дурынханд гамшгаас хамгаалах мэдлэг олгох сургалтын төлөвлөгөө, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх багш нарт арга зүйн дэмжлэг үзүүлж, гамшгаас хамгаалах талаар авж хэрэгжүүлж буй бодлого, хөтөлбөрийг таниулах, өөрийгөө болон бусдыг эрсдэлээс хамгаалахад нь туслахад оршино.

Монгол Улсын Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, “Гамшгаас хамгаалах талаар төрөөс баримтлах бодлого”-ийг ашиглав.

Агуулгын зөвлөмж

Сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөөг боловсруулахдаа бүлгийн хэрэгцээнд тулгуурлан дараах онцлогийг түлхүү харгалзаж үзсэн болно.

Сайн дурынханд зориулсан сургалт нь гамшиг, гамшгаас хамгаалах, гамшгийн эрсдэлийг бууруулах мэдлэг чадвар, дадлыг эзэмшүүлэх, гамшгийн эрсдэлийг бууруулахад иргэдийн оролцоо, эмнэлгийн яаралтай тусламж иртэл амилуулах суурь тусламж үзүүлэхэд анхаарч хөтөлбөрт тусгалаа.

Орон нутаг өөрийн байгаль, цаг агаар, зонхилон тохиолддог аюулт үзэгдэл, техникийн холбогдолтой ослын төрлөөс хамаарч сэдвийн болон цагийн хуваарилалтад өөрчлөлт хийж болно.

Арга зүйн зөвлөмж

Сургалтыг “Сайн дурынханд гамшгаас хамгаалах мэдлэг олгох сургалтын хөтөлбөр”-ийн дагуу зохион байгуулна.

Сургалтын сэдвийн дагуу онолын мэдлэгийг ихэнхдээ лекц хэлбэрээр, зарим тохиолдолд харилцан ярилцах журмаар тайлбарлан таниулж, мэдлэгээ дадлагаар баталгаажуулна.

Мөн олж авсан мэдлэгээ гамшгийн үед асуудал шийдвэрлэхэд хэрэглэх чадвартай болох юм.

Сургалтыг Онцгой байдлын газар, хэлтэс, Монголын Улаан Загалмай Нийгэмлэг, Дэлхийн зөн Монгол болон бусад олон улсын байгууллагатай хамтран зохион байгуулна.

Хэрэглэгдэхүүн:

- Гамшгаас өөрийгөө хамгаалах арга хэмжээний зааварчилгаа (хэвлэл мэдээллийн ажилтан, иргэдэд зориулав), 2009
- Эрүүл мэндийн тусламж үзүүлэх гарын авлага
- Эрүүл мэндийн тусламж үзүүлэх Монгол Улсын стандарт
- DVD хичээлүүд
- Үзүүлэн таниулах материал
- Зурагт хуудас
- Муляж

---oOo---

Онцгой байдлын ерөнхий газрын даргын
2016 оны 05 дугаар сарын 10-ны өдрийн
дугаар тушаалын тавдугаар хавсралт

ИРГЭДЭД ГАМШГААС ХАМГААЛАХ МЭДЛЭГ ОЛГОХ СУРГАЛТЫН ХӨТӨЛБӨР

Иргэдэд гамшгаас хамгаалах мэдлэг олгох сургалтыг Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1, 7.2, 7.3, 7.3.6 дугаар зүйлийг үндэслэн зохион байгуулна.

ЗОРИЛГО

Иргэдэд болзошгүй гамшгаас өөрийгөө болон бусдыг хамгаалах, бусаддаа тусламж, дэмжлэг үзүүлэх, аюулгүй амьдрах орчныг бий болгох дадлыг хэвшүүлэх, өрхийн түвшинд гамшгийн бэлэн байдлыг хангах чадвар, хандлагыг олгох, гамшгаас хамгаалахад чиглэсэн орон нутгийн үйл ажиллагаанд оролцох, гүйцэтгэх үүргийг ухуулан таниулах.

ЗОРИЛТ

1. Гамшиг болон гамшгийн эрсдэлийн талаарх иргэдийн ойлголт, мэдлэгийг дээшлүүлж, хувь хүн болон өрхийн бэлэн байдлыг хангах, болзошгүй эрсдэлийг бууруулах чадвар, дадлыг эзэмшүүлэх,
2. Гамшгийн үед өөрийгөө болон нөхдөө аврах, амилуулах суурь тусламж үзүүлэх чадвартай болгох,
3. Орон нутгийн гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагаанд оролцох, дэмжлэг үзүүлэх.

ХҮЛЭЭГДЭЖ БУЙ ЕРӨНХИЙ ҮР ДҮН

- Өрхийн түвшинд гамшгийн эрсдэлийг бууруулах арга замыг мэддэг болно.
- Гамшгийн үед өөртөө болон гэр бүлийнхэндээ анхны тусламж үзүүлэх чадвартай болно.
- Орон нутгийн гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагаанд иргэдийн оролцоо нэмэгдэнэ.

ИРГЭДЭД ГАМШГААС ХАМГААЛАХ МЭДЛЭГ ОЛГОХ СУРГАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Д/д	Хичээлийн нэр	Сургалтын цаг	
		Лекц, семинар	Дадлага
1	Аюулт үзэгдэл, осол, гамшиг, гамшгийн эрсдэлийн тухай ерөнхий ойлголт	1	1
2	Өрхийн түвшинд гамшгийн бэлэн байдлыг хангах, эрсдэлийг бууруулах арга зам, гамшгийн төрлүүдээр		5
3	Амилуулах суурь тусламж	1	1
4	Орон нутгийн гамшгийн эрсдэлийг бууруулах үйл ажиллагаанд иргэдийн оролцоо	1	
	Нийт цаг	3	7

---oOo---

**ИРГЭДЭД ГАМШГААС ХАМГААЛАХ МЭДЛЭГ ОЛГОХ СУРГАЛТЫН
СЭДЭВЧИЛСЭН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

Сэдэв	Дэд сэдэв	Нэрх цаг		Нийт цаг
		Лекц	Дэдлага	
Аюулт үзэгдэл, осол, гамшиг, гамшгийн эрсдэлийн ерөнхий ойлголт	Аюулт үзэгдэл, осол, гамшиг, гамшгийн эрсдэлийн ерөнхий ойлголт	1		2
	Аюулт үзэгдэл, ослын төрлүүд (үер, цасан болон шороон шуурга, аянга, зуд, ой, хээрийн түймэр, халдварт өвчин, газар хөдлөлт, гал түймэр, химийн осол)		1	
	Гамшгийн эрсдэлийн суурь шалтгаан, нөлөлөх хүчин зүйл		1	
	Гамшгийн үеийн холбоо, харилцаа		1	
	Гамшгийн үеийн зарлан мэдээлэл, сэрэмжлүүлэх дохио		1	
	Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн гамшгаас хамгаалах төлөвлөлт		1	
	Өрхийн гамшгийн бэлэн байдлын багц		1	
	Гал түймрийн эрсдэлийг бууруулах арга		1	5
	Ой хээрийн түймрийн эрсдэлийг бууруулах		1	
	Аянганы аюулаас сэргийлэх		1	
Өрхийн түвшинд гамшгийн бэлэн байдлыг хангах, эрсдэлийг бууруулах арга зам, гамшгийн төрлүүдээр	Газар хөдлөлтийн тухай болон түүний эрсдэлийг бууруулах аргыг мэдэх		1	
	Цасан болон шороон шуурга, зудын эрсдэлийг бууруулах арга		1	
	Үерийн аюул, түүнээс урьдчилан сэргийлэх арга		1	
	Халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх		1	
Амилуулах суурь тусламж	Амилуулах суурь тусламжийн тухай ойлголт	1		
	Цус алдалт, цусыг түр тогтоох			
	Яс хугарах, үе мултарсан үед үзүүлэх тусламж		1	2
	Түлэгдэлтийн зэрэг, түлэгдэлтэнд үзүүлэх анхны тусламж		1	

Орон нутгийн гамшгийн эрсдэлийг бууруулах үйл ажиллагаанд иргэдийн оролцоо	Хөлдөлт, осголлын үед үзүүлэх анхны тусламж Усанд живсэн хүнд анхны тусламж			
	Гамшгаас хамгаалах тухай хуулиар хүлээх үүрэг Нутгийн иргэдэд түшиглэсэн үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх /малчдын хамтлаг, бүлэг, ойн нөхөрлөл/байгуулах		1	1
Нийт			3	7
			7	10

ИРГЭДЭД ГАМШГААС ХАМГААЛАХ МЭДЛЭГ ОЛГОХ СУРГАЛТЫН ХӨТӨЛБӨР

Суралца-хуйн зорилт	Хүлээгдэж буй үр дүн	Агуулга		Үнэлгээ	
		Мэдлэг	Чадвар		
Зорилт 1. Аюулт үзэгдэл, осол, гамшиг, гамшгийн эрсдэлийн тухай ерөнхий ойлголт					
Аюулт үзэгдэл, осол, гамшиг	Аюулт үзэгдэл, ослын тухай тэдгээрийн төрлүүд, учруулах хор хохирлыг мэддэг болно.	Аюулт үзэгдэл, техникийн холбогдолтой ослын тухай ойлголт	Аюулт үзэгдэл, осол-гамшгийн ялгааг хэлэх	Аюулт үзэгдэл, ослын тохиолдолд бэлтгэлтэй байх	Гол 5 аюулт үзэгдлийг нэрлэх
		Аюулт үзэгдэл, ослын төрлүүдийг (үер, цасан болон шороон шуурга, аянга, зуд, ой, хээрийн түймэр, халдварт өвчин, газар хөдлөлт, гал түймэр, химийн осол) мэдэх	Аюулт үзэгдэл, осол, гамшиг хүний амь нас, эд хөрөнгөд хохирол учруулж болохыг ойлгох		
Гамшгийн эрсдэлийн тухай ерөнхий ойлголт	Гамшгийн эрсдэл, байдал, үүнд нөлөөлөх хүчин зүйлүүдийг мэднэ.	Гамшгийн эрсдэл, түүнийг хэрхэн бууруулах тухай мэдэх	Иргэн өөрт учирч болзошгүй аюулыг бууруулах боломжтойг ойлгох	Эрсдэлээ бууруулах арга хэмжээ авах	Өөрийн гэр бүлд учирч болзошгүй аюулыг нэрлэх

	Эмзэг байдлын суурь шалтгаанууд, нөлөөлөх хүчин зүйлсийг мэдэж авах	Өөрийн болон гэр бүлийнхнийхээ эмзэг байдлаа үнэлэх	Ирээдэм байдлаа бууруулна.	
Танай орон нутагт тохиолддог, тохиолдож болзошгүй гамшгийн эрсдэлийн талаар ярилцлах	Орон нутагтаа тохиолддог гамшгийг мэддэг, гэр бүлийн гишүүддээ анхааруулдаг	Тохиолдож болох гамшгийн эрсдэлийг бууруулахад идэвх санаачлагатай оролцох	Ямар аюул учрах магадлалтай түүний эрсдэлийг хэрхэн бууруулах боломжтойг хэлэх	
Хүн өөрийн эрсдэлийг амжилттай удирдахын тулд чадавхаа сайжруулах хэрэгтэйг мэднэ. Чадавх гэдгийг сургалт, техникийн боломжоос гадна иргэд орон нутгийнхаа эрсдэлийг мэдэх, түүнийг бууруулах чадвар гэдгийг мэднэ	Оршин суугаа нутгийнхаа эрсдэлийг бууруулах чадвартай	Өөрийн хот, сум, дүүргийн эрсдэлийг бууруулахад иргэний хувьд нэмрээ оруулах	Эрсдэлийг бууруулахад та юу хийх боломжтойг нэрлэх	
Зорилт 1. Өрхийн түвшинд гамшгийн бэлэн байдлыг хангах, гамшгийн эрсдэлийг бууруулах арга зам				
Өрхийн гамшгаас хамгаалах төлөвлөлт	Өрхийн гамшгаас хамгаалах төлөвлөлтийг хийж гэр бүлийнхэндээ танилцуулах	Өрхийн гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөг хийж гэр бүлийнхэндээ танилцуулах	Төлөвлөгөөнд зайлшгүй тусгах ёстой зүйлийг нэрлэх	Төлөвлөгөөнд зайлшгүй тусгах ёстой зүйлийг нэрлэх
Өрхийн гамшгаас хамгаалах төлөвлөлтийг хийж чаддаг болно.	Өрхийн гамшгаас хамгаалах төлөвлөлтийг хийж чадвартай	Өрхийн гамшгаас хамгаалах төлөвлөлтийг хийж чадвартай	Гамшгийн үед гэр бүлээрээ гэрээсээ ямар замаар гарч, хаана цугларах нь тодорхой болно	Гамшгийн үед гэр бүлээрээ гэрээсээ ямар замаар гарч, хаана цугларах нь тодорхой болно
Өрхийн гамшгаас хамгаалах төлөвлөлт	Өрхийн гамшгаас хамгаалах төлөвлөлтийг хийж чаддаг болно.	Өрхийн гамшгаас хамгаалах төлөвлөлтийг хийж чадвартай	Сэрэмжлүүлэх дохио	Сэрэмжлүүлэх дохио

	<p>• Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн гамшгаас хамгаалах төлөвлөлтөд анхаарах зүйл. Үүнд:</p> <p>1. Хөгжлийн иргэн өөрөө ямар бэлтгэл хангахаа мэднэ.</p> <p>Гамшгийн үед хэрэглэх үүргэвчид бэлэн байдлын багцаас гадна тусгайлсан хэрэгцээний зүйл болох эмийн жагсаалт, худалдан авах газар, тунгийн хэмжээ, танд харшлах зүйлсийн жагсаалт, сонсголийн төхөөрөмжийн зай, тэргэнцэрийн зай гэх мэтийг бэлтгэх.</p> <p>2. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд туслахаар хамтарсан төлөвлөгөөтэй хүн ямар бэлтгэл хангахаа мэдэх</p> <p>Хэрэв тусламж үзүүлэх хүн нь тэргэнцэртэй</p>	<p>мар байдлаар энэ дохиогоор юу хийх ёстойгоо гэрийнхэндээ зөвлөх</p> <p>-Та, эсвэл танай гэр бүл хөгжлийн хүн байдаг бол онцгой нөхцөл байдалд туслах хамаатан, найз нөхдийн сүлжээтэй болох, тэдэнтэй хамтарсан төлөвлөгөөтэй болох</p> <p>-Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд гамшгийн үед ямар бэлтгэл хангах ёстойг бусаддаа тайлбарлах</p> <p>-Амьдран суугаа дүүрэг, хороондоо хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд, тэдний онцлог хэрэгцээний тухай бүртгэлтэй эсэхээ шалгадаг</p> <p>Хэл яриа, сонсголын бэрхшээлтэй бол тэдэнд зориулсан холбооны аппаратнаас</p>	<p>Сэрэмжлүүлэх дохиогоор үүссэн нөхцөл байдалд тохируулан ажиллаж чаддаг</p> <p>Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд гамшгаас хамгаалах төлөвлөлтийн талаар зөвлөгөө өгөх</p> <p>Гамшгийн үед ХБИ-ийг түргэн олж, тусламж үзүүлэх боломжтой болох</p> <p>Өөрийн хөгжлийн бэрхшээлийг бичсэн бугуйвч зүүлт байнга зүүх</p> <p>Бичих цаас, харандаатай явах</p> <p>Хаана байгаагаа мэдэгдэх, бусадтай харилцахдаа хэрэглэх зорилгоор чийдэнтэй явах</p>	<p>газраа хэлэх</p> <p>Сэрэмжлүүлэх дохио ямар хэлбэрээр өгдөггүйг хэлэх</p> <p>Төлөвлөгөөнд зайлшгүй тусгах ёстой зүйлийг нэрлэх</p> <p>Гамшгийн дараа гэрийнхэн-тэйгээ уулзах газраа хэлэх</p> <p>Онцгой нөхцөл байдалд туслах 2 хүнийг нэрлэх</p>
--	--	--	--	--

		<p>бол түүнийг жолоодож, эвхэж сурах</p>	<p>аралтай тусламжийн дугаар луу залгаж зай авах товчлуурыг тогшиж, ийм аппаратнаас залгаж буйгаа ойлгуулж чаддаг байх</p> <p>Чухал хэрэгцээт зүйлийн жагсаалт гарган түүнийгээ гамшгийн үед хэрэглэх үүргэвчиндээ хадгалдаг байх</p> <p>Тэргэнцэртэй иргэд бусаддаа тэргэнцэрийг хэрхэн ажиллуулдаг, хэрхэн буулгаж суулгахыг заадаг</p> <p>-Шардлагатай үед тусламж үзүүлэх ёстой хүний бэлтгэсэн хэрэгцээт зүйлс гэрийн хаана байгааг мэддэг</p> <p>Тэргэнцэрээс хүнийг буулгаж, суулгаж чаддаг байх</p> <p>Сонголтгүй хүнтэй дохиогоор ойлголцдог байх</p> <p>Хараагүй хүнд ямар тусламж үзүүлэхээ мэддэг</p>	<p>Тусламж үзүүлэх ёстой хүний гэрийн нөөц түлхүүртэй байх</p> <p>Гамшгийн нөхцөл байдал үүссэн үед тусламж үзүүлэх хүндээ санаа тавьж, холбоо барих (тэд анхааруулга зааварчилгааг мэдээгүй, ойлгоогүй байж болно)</p>	<p>Гамшгийн үед туслах ёстой хүнийхээ, хаяг, утасны дугаарыг хэлэх</p>
<p>Өрхийн гамшгийн</p>	<p>Өрхийн бэлэн байдлын</p>	<p>Бэлэн байдлын багцын тухай мэдэх</p>	<p>Бэлэн байдлын багцаа бэлтгэх</p>	<p>Шардлагатай үед хэрэглэх өрхийн бэлэн</p>	<p>Бэлэн байдлын</p>

<p>бэлэн байдлын багц</p>	<p>багцын ач холбогдлыг мэднэ. Бэлэн байдлын багцтай болно.</p>	<p>3 хоногийн хоол хүнс, ус, зайгаар ажилладаг зөөврийн радио, гар чийдэн, батарей, анхны тусламжийн цүнх (өндөр настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн болон гэр бүлийн бусад гишүүдийн байнга хэрэглэдэг эм), бэлэн мөнгө, чухал бичиг баримтууд (иргэний үнэмлэх, жолооны үнэмлэх, эмийн жор, зээлийн карт гэх мэт), ус нэвтэрдэггүй савтай шүдэнз, ариун цэврийн хэрэглэл, сонсголыг төхөөрөмж, нүдний шил гэх мэт өөрт хэрэгтэй чухал эд зүйлс, ариутгагч бодис, цаас харандаа, утас зүү гэх мэт.</p>	<p>Өрхийн бэлэн байдлын багцад орох шаардлагатай зүйлс, тэдгээрийн хэрэгцээг гэрийнхэн, баг, хорооныхондоо тайлбарлах</p>	<p>байдлын багц, хүнс болон хэрэгцээт зүйлсийн нөөцтэй болох.</p>	<p>багцад байх зүйлсийг нэрлэх</p>
<p>Өрхийн гамшгийн эрсдэлийг бууруулах арга зам</p>	<p>Дурдагдсан гамшгийн төрлүүдээр эрсдэлийг бууруулах чадвартай болно.</p>	<p>Гал түймрийн эрсдэлийг бууруулах аргуудыг мэдэх</p>	<p>Гэр дотор болон гэрийн ойр орчим байгаа гал алдах аюултай зүйлсийг илрүүлэх Утаа мэдрэгчийн дохиог гэр бүлийн гишүүн бүр мэддэг</p>	<p>Пийшин, зуух, халаагуур, халаалтын эх үүсвэрүүдийг норм дүрмийг баримтлан суурилуулах Цахилгааны утсыг зөв сонгох, ачааллыг тохируулах, богино холболтоос сэргийлэх</p>	<p>Гэрт болон гэрийн ойр байгаа гал алдах аюултай зүйлсийг нэрлэх</p>

			<p>Гал унтраагуул ажиллуулжчаддаг</p> <p>Хийн баллоны ашиглалтын горимыг гэрийнхэндээ зааж өгөх</p>	<p>(автомат-суурилуулах) Ослын гарцыг төлөвлөх</p> <p>Гэртээ утаа мэдрэгч суурилуулах</p> <p>Гэртээ бензин, шатах тослох материал хадгалахгүй байх</p> <p>Гэртээ гал унтраагууртай болох</p> <p>Хийн баллоныг аюулгүй ажиллагааны зааврын дагуу ашиглах</p>	
<p>Цаг агаарын гаралтай гамшгийн эрсдэл</p>		<p>Цаг агаарын гаралтай гамшгийн эрсдэл, түүнийг бууруулах арга замыг мэдэх</p> <p>Үерийн аюул, түүнээс урьдчилан сэргийлэх аргыг мэдэх</p>	<p>Цаг агаарын мэдээг сэрэмжлүүлэг анхааралтай сонсож, болзошгүй аюул үзэгдлээс хамгаалах арга хэмжээ авах (цаг агаарын гаралтай бүх гамшгийн үед анхаарах)</p> <p>Ямар газрыг үерийн эрсдэлтэй гэдгийг хэлж чадах</p> <p>Удаан хугацаагаар усархаг бороо орох, далан суваг сэтэрвэл сэрэмжтэй байж авах арга хэмжээг дурдах</p> <p>Өвлийн бэлтгэлээ</p>	<p>Хадгалалт даах хоол, хүнсний нөөцтэй байх</p> <p>Хүүхэд, өндөр настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд онцгой анхаарал тавих</p> <p>(цаг агаарын гаралтай бүх гамшгийн үед)</p> <p>Үерийн аюултай газарт буухгүй, бусаддаа сэрэмжлүүлэх, даатгалд хамрагдах</p> <p>Орон нутгийн засаг захиргаанаас өгч буй заавар зөвлөмжийг дагах</p> <p>Цасан болон шороон шуурганд онцын</p>	<p>Цаг агаарын гаралтай гамшгийн төрөл бүр дээр эрсдэлийг бууруулах 2 арга хэлэх</p> <p>Үерийн аюулаас</p>

			айтар хангах, цаг агаарын мэдээг тогтмол сонсох Шуурганаас өөрийгөө хэрхэн хамгаалах тухай тайлбарлан ярих	шаардлаггүй гадагш гарахгүй Хоол хүнс, түлш, малын тэжээл зэргийг бэлтгэх Дулаан хувцаслах Гэртээ галын аюулгүй байдлаа хангах Аадар бороо орох үед шаардлагагүй бол гадагш гарахгүй Аюулгүй, нөмөр газар сонгож хоргодох Метал болон цахилгаан хэрэгслээс хол байх Гэрийнхээ ойр орчмыг ой, хээрийн түймэрт өртөхгүй байх нөхцөлийг бүрдүүлэх	урьдчилан сэргийлэх аргаас нэрлэх
Цасан болон шороон шуурга, зуд, түүнээс урьдчилан сэргийлэх, өөрийгөө болон бусдыг, өмч хөрөнгөө хамгаалах талаар мэдлэгтэй болох	Аянган аюулаас сэргийлэх тухай мэдлэгтэй болох	Дуу, цахилгаантай борооны үед нөмөр, нуугдах, хоргодох газрыг тодорхойлж чадах Гар утас, цахилгаан хэрэгслээс унтраах	Аянга нь мөндөр хүчтэй шуурга дагуулдгийг хэлэх	Цасан болон шороон шуурганаас урьдчилан сэргийлэх аргуудаас дурдах	
Аянганы аюулаас сэргийлэх тухай мэдлэгтэй болох	Өөрийн оршин суугаа аянга өртөх судалж эрсдэлийг мэдэх	-Хуурайшилттай улиралд ил гал гаргахгүй, гэрээ тойруулан хамгаалалтын бүс байгуулах Түймэр гарсан тохиолдолд гарын доорх багаж ашиглан түймрийг унтраах чадвартай	Ойр орчмын айл өрхөд түймрийн талаар яаралтай дуулган түймрийг унтраах арга хэмжээ авах	Ой, хээрийн түймрийн үед аюултай зүйлсийг нэрлэх	
		Түймэр гарсан тухай дуудлага өгөх	Түймэр гарсан тухай мэдэгдэх	Ой, хээрийн түймрийн үед авах арга хэмжээг	

			Ой хээрийн түймрийн аюулын тухай мэдэх	Түймрийн хамрах хүрээ томорсон аюул учруулахаар бол өндөр настан, хүүхэд, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийг нүүлгэн шилжүүлэх	Хөгжлийн иргэдийг анхааралдаа авах	дурдах Түймэр гарсан тохиолдолд ашиглах гарын доорх багажуудыг нэрлэх
Газар хөдлөлт	Газар хөдлөлтийн тухай болон түүний эрсдэлийг бууруулах аргыг мэдэх	Газар хөдөлбөл гэрийн хаана хамгийн аюулгүйг тогтоох Тавилгаа зөв байрлуулах, хананд бэхлэх Хийн зуух, цахилгаан хэрэгслээ салгах 3 хоногийн хүнс, бэлэн мөнгө, Дулаан хувцас, цэвэр ус, эм, эмнэлгийн материал бэлтгэх өөрийгөө хамгаалах аргад суралцсан бусаддаа туслах үүргээ ухамсарласан	Газар хөдөлтийн эвчнийг (тарваган тахал, шувууны томуу, боом) Хувийн ариун цэврийг чанд сахиж Хорио цээрийн дэглэмийг сахиж	Аюулгүй газрыг сонгож чаддаг Галын аюулгүй байдлаа хангах Хэрэв танай гэр бүлийн гишүүн хөгжлийн бэрхшээлтэй тусгайлан анхаарал халамж шаарддаг бол тэдний хэрэглэдэг эм бэлдмэлийг гарын дор бэлэн байлгах Газар хөдлөлтийн дараа бүлийнхэнтэйгээ уулзах газраа тохирох	Гэртээ хамгийн аюул багатай газрыг нэрлэх Өөрийн гэрт газар хөдлөлтийн үед гэмтэл учруулж болзошгүй зүйлийг нэрлэх	
Халдварт өвчний эрсдэлийг бууруулах	Халдварт урьдчилан талаар болох	Халдварт өвчнийг нэрлэх (тарваган тахал, шувууны томуу, боом) Хувийн ариун цэврийг чанд сахиж Хорио цээрийн дэглэмийг сахиж	Халдварт өвчнөөс сэргийлэх мэдлэгтэй болох	Гараа савантай усаар угааж занших Хоол хүнсийг бүрэн болгож хэрэглэх Өвчний тухай цаг алдалгүй мэргэжлийн байгууллагад хандаж мэдээлэх (доорх бүх	Халдварт өвчнийг нэрлэх Эдгээр өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх аргыг нэрлэх	

				наймаачи (г.м) жил бүрийн 3-4-р сард дархлаажуулалтад хамрагдах Өвчний сэжигтэй мал болон үхсэн малыг заавал эмчид үзүүлж оношлуулах Өвчилсөн малын мах, түүхий эдийг борлуулахгүй байх				Тусламж үзүүлэхийн ач холбогдлыг хэлэх
Зорилт 2. Амилуулах суурь тусламж								
Цус алдалт, яс хугарах, түлэгдэлт, хөлдөлт, усанд живсэн үед амилуулах суурь тусламжийг үзүүлэх эмнэлгийн анхны тусламж	Цус алдалт, яс хугаралт, түдэгдэлт, хөлдөлт, усанд живсэн амилуулах суурь тусламжийг үзүүлэх чадвартай болно.	Амилуулах суурь тусламжийн тухай ойлголттой болох	Ахуйн хүрээнд учирч болох гэмтлүүдийн (цус алдалт, яс хугарах, үе мултрах түлэгдэх, хөлдөх, усанд живэх) үед тусламж үзүүлэх чадвартай	Гүрээ эмийн сантай болох	Тусламж үзүүлэхийн ач холбогдлыг хэлэх			
		Цус алдалт, цусыг түр тогтоох аргыг мэдэх	Цус алдалтыг түр зогсоож чадах	Цус алдахаас сэргийлэх				
		Яс хугарах, үе мултурсан үед тусламж үзүүлэх аргыг мэдэх	Яс хугарах, үе мултурсан үед анхны тусламж үзүүлж чадах	Эмнэлгийн тусламж авах хүртэл зохих тусламжийг үзүүлэх	Тохиолдол бүр дээр хамгийн түрүүн ямар арга хэмжээ авахыг хэлэх Өөрсдөөр нь хийлгүүлж үзүүлэх			
		Түлэгдэлтийн зэргийн тухай болон анхны тусламжийг хэрхэн үзүүлэх талаар мэдэх	Түлэгдэлтийн хүнд хөнгөнийг тодорхойлж, хүйтэн усанд дүрэх, шарх цэврүүг хагалахгүй, өвчинг намдаах чадвартай	Амилуулах суурь тусламж үзүүлэх, эмнэлэгт хүргэх				
		Хөлдөлт, осголтын үед үзүүлэх анхны	Хөлдөлтийг шинж тэмдгээр нь ялгадаг,	Дулаан хувцаслах, цаг агаарын мэдээг				

		<p>тусламжийг үзүүлэхийг мэдэх</p> <p>Усанд живсэн хүнд анхны тусламжийг яаж үзүүлэхийг мэдэх</p>	<p>улаан байранд оруулан хөлдсөн үе бүлээн усанд халуун цай уулгах</p> <p>Живсэн хүнийг хэвтүүлэх, амьсгаа хийх</p>	<p>сонсож байх Бусдад сэрэмжлүүлэх</p> <p>Үертэй голын усанд орохгүй байх эсвэл урд нь орж байгаагүй голын усанд орохдоо болгоомжтой байх Хүүхдийг хараа, хяналтгүйгээр гол руу явуулахгүй</p>	
Зорилт 3. Орон нутгийн гамшгийн эрсдэлийг бууруулах үйл ажиллагаанд иргэдийн оролцоо					
<p>Гамшгийн эрсдэлийг бууруулахад иргэдийн оролцоо</p>	<p>Иргэн Гамшгаас хамгаалах тухай хуулиар ямар үүрэг хүлээдгийг мэдэж авна.</p> <p>Нутгийн иргэдэд түшиглэсэн үйл ажиллагааны талаар мэдлэгтэй, сайн дурын үндсэн дээр оролцох хандлагатай болно.</p>	<p>Иргэн Гамшгаас хамгаалах тухай хуулиар ямар үүрэг хүлээдгийг мэдэж авна.</p> <p>Гамшгийн эрсдэлийг бууруулах үйл ажиллагааны төлөвлөлт, хэрэгжилтэд иргэд оролцсоноор эмзэг байдлыг бодитой ойлгож, нэрвэгдсэн хүмүүсийн хэрэгцээ шаардлагыг мэднэ.</p> <p>Нутгийн иргэдэд түшиглэсэн үйл ажиллагааг</p>	<p>Хуулийн заалтаа хэлж чадах</p> <p>Оршин суугаа нутгийнхаа гамшгийн эрсдэлийг үнэлэх чадвартай.</p> <p>Аюулт үзэгдэл тохиолдоход хүндрэл, бэрхшээл, аюулын хоёрдогч нөлөөллөөс зайлсхийж чадна.</p> <p>Үндсэн шаардлагыг хангасан гамшгийн эрсдэлийг бууруулах бүлэг, хамтлагыг</p>	<p>Хуулиар хүлээсэн үүргээ биелүүлэх</p> <p>Иргэд орон нутгийн гамшгийн эрсдэлийг бууруулах үйл ажиллагааны төлөвлөлт, төлөвлөгөөний дагуу авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээнд идэвхтэй оролцох</p> <p>Орон нутагаа гамшгийн эрсдэлийг бууруулах хамтлаг,</p>	<p>Сайн дураараа байгуулагдсан гамшгийн эрсдэлийг бууруулах хамтлаг нь ямар үндсэн шаардлагыг хангасан байхыг хэлэх</p>

	<p>хэрэгжүүлэх /малчдын хамтлаг, бүлэг, ойн нөхөрлөл/байгуулах боломжтойг мэддэг болно.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Сайн дурын үндсэн дээр • Өөрсдийн сайн сайхан эрсдэлгүй амьдралыг өөрсдөө бий болгоно гэдгийг ухамсарласан • Гишүүд нь амьдардаг газар орны хувьд ойр дөт байх • Эмзэг бүлгийн иргэдийг 20-оос доошгүй хувиар хамруулах • Харилцан итгэлцэл дээр үндэслэгдсэн гэдгийг мэдсэн байх 	<p>байгуулах чадвартай</p>	<p>бүлэг, төхөрлөлийг байгуулахад оролцох Орон нутагт зохион байгуулагдаж байгаа иргэдэд зориулсан гамшгаас хамгаалах сургалтад олон нийтийг уриалан оролцох</p>
--	---	----------------------------	--

ИРГЭДЭД ГАМШГААС ХАМГААЛАХ МЭДЛЭГ ОЛГОХ СУРГАЛТЫН ХӨТӨЛБӨРИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ЗӨВЛӨМЖ

Зөвлөмжийн зорилго нь иргэдэд гамшгаас хамгаалах мэдлэг олгох сургалтын төлөвлөгөө, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх багш нарт агуулга арга зүйн дэмжлэг үзүүлэхэд оршино.

Зөвлөмжийг боловсруулахдаа Монгол Улсын Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.3.6 дугаар зүйл, Гамшгаас хамгаалах талаар төрөөс баримтлах бодлого, Албан бус боловсролыг хөгжүүлэх үндэсний хөтөлбөр, Зайны сургалтын үндэсний хөтөлбөр зэрэг хууль болон холбогдох бусад баримт бичгүүдэд тулгуурлав.

Хөтөлбөрийн хамрах хүрээ: Ажилгүй иргэд, гэрийн ажилтай болон өндөр настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд

Агуулгын зөвлөмж

Сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөөг боловсруулахдаа бүлгийн хэрэгцээнд тулгуурлан дараах онцлогийг түлхүү харгалзаж үзсэн болно.

Иргэд, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд зориулсан сургалтад өрх гэр, хувь хүний гамшгийн бэлэн байдлыг хангах, гамшгийн эрсдэлийг бууруулах мэдлэг, чадвар, дадлыг эзэмшүүлэх, гамшгийн эрсдэлийг бууруулахад иргэдийн оролцоо чухал болохыг голлон анхаарч төлөвлөгөөнд тусгалаа.

Өөрийн амьдарч буй орон нутгийн байгаль цаг уурын онцлог, тэнд зонхилон тохиолддог аюулт үзэгдэл, техникийн холбогдолтой ослын төрлийн талаар хичээлийн агуулгадаа түлхүү тусган оруулж зохицуулж болно.

Арга зүйн зөвлөмж

Сургалтыг “Иргэдэд гамшгаас хамгаалах мэдлэг олгох сургалтын хөтөлбөр”-ийн дагуу зохион байгуулна.

Сургалтыг сэдэвчилсэн хүрээний дагуу явуулахдаа ихэвчлэн дадлага ажил, бие даалтын хэлбэрүүдийг сонгох боломжтой.

Иргэдэд гамшгаас өөрийгөө болон бусдыг, өмч хөрөнгөө хамгаалах мэдлэгийг олгохоос гадна мэдлэгээ чадвар, хандлага болгох нь чухал юм. Иймээс гамшгаас хамгаалах мэдлэг олгох сургалтын төлөвлөгөөний 70 хувь нь дадлага байхаар төлөвлөсөн болно.

Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн холбоо, харьяа дүүргийн халамжийн хэлтэстэй хамтран сургалтыг зохион байгуулах боломжтой. Тэдэнд зориулсан сургалт нь хэд хэдэн онцлогтой байна. Тухайлбал сургалтын материал нь нүдээр хараад ойлгогдохоор зурагт хуудас, слайд, баррел үсэгтэй тараах материал байж болох юм. Сургалтыг дохионы хэлний багшийн оролцоотой явуулна.

Иргэдийн сургалтыг “Гамшгийн эрсдэлийг бууруулах олон нийтийн ойлголт, мэдлэгийг дээшлүүлэх сурталчилгааны төлөвлөгөөтэй уялдуулан зохион байгуулна. Уг сурталчилгааны төлөвлөгөөнд жилийн турш буюу сар бүр олон улс болон манай улсад тэмдэглэн өнгөрүүлдэг тэмдэглэлт өдрүүд эсвэл тухайн сард ихэвчлэн тохиолддог аюулт үзэгдлийн эрсдэлийг бууруулах талаар тодорхой сэдвийн хүрээнд зохион байгуулахаар төлөвлөсөн. Иймд иргэдийн сургалтын хөтөлбөрийн хүрээнд үзэх сэдвүүдийг сурталчилгааны сэдвүүдтэй уялдуулан сургалтыг зохион байгуулах

нь илүү үр дүнтэй. Хөтөлбөрийн сэдвүүдийг сурталчилгааны төлөвлөгөөтэй хэрхэн уялдуулах боломжтойг 1 дүгээр хүснэгтээр үзүүлээ.

Сургалтыг Онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн байгууллагын нээлттэй хаалганы өдөрлөг, гамшгийн эрсдэлийг бууруулах чиглэлээр олон улсын байгууллагуудын санхүүжилтээр хэрэгжиж буй төсөл хөтөлбөрүүд, аймаг, нийслэл, сум, дүүргүүдэд зохион байгуулагддаг гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөт сургуулиуд, МУЗН-ээс зохион байгуулдаг гамшгийн эрсдэлийг бууруулах болон анхны тусламжийн сургалтуудтай уялдуулан хамтран зохион байгуулах нь үр дүнтэй юм.

Тухайн сард төлөвлөгөөнд тусгагдсан сэдвээр холбогдох байгууллагаас олон нийтийн радио, телевиз болон кабелин телевиз, FM радио гэх мэт олон нийтийн мэдээллийн хэрэгслээр явагдах сурталчилгаа нь иргэдийн гамшгийн эрсдэлийг бууруулах мэдлэгийг дээшлүүлэхэд хувь нэмрээ оруулна.

Албан бус боловсролын төвтэй хамтран иргэдийг өөрсдийн эрсдэлийг бууруулах, эрүүл аюулгүй амьдрах ухаанд сургах боломжтой бөгөөд мөн түүнчлэн зайны сургалтаар гамшгийн эрсдэлийг хэрхэн бууруулах талаар мэдлэгийг өгөх нь хүлээгдэж буй үр дүнд хүрэх бас нэг алхам юм.

Сургагч багш

Гамшгаас хамгаалах тухай хуулинд гамшгаас хамгаалах иргэний сургалтыг тухайн баг, хорооны Засаг дарга хариуцан зохион байгуулахаар заасан. Иймд баг, хорооны Засаг дарга өөрийн эрхийн хүрээнд хорооны нийгмийн ажилтанд иргэдийн сургалтыг хариуцуулна.

Онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн байгууллага арга зүйн зөвлөмжөөр хангаж, олон улсын байгууллагын төсөл, хөтөлбөрийн хүрээнд баг, хорооны нийгмийн ажилтнуудыг иргэдэд гамшгаас хамгаалах мэдлэг олгох сургагч багшаар бэлтгэнэ.

Үүнд: Гамшгаас хамгаалах чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг төрийн бус байгууллагыг мөн татан оролцуулна.

Шалгуур үзүүлэлт

Сум, дүүрэг үйл ажиллагааныхаа жилийн төлөвлөгөөнд “Гамшгийн эрсдэлийг бууруулах олон нийтийн ойлголт, мэдлэгийг дээшлүүлэх сурталчилгааны төлөвлөгөө”-г тусган холбогдох байгууллагуудтай хамтран иргэдийн гамшгаас хамгаалах мэдлэгийг олгосон байна.

Сургалтын хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн явцад гамшгаас хамгаалах хуулинд хүлээсэн үүргийн дагуу бүх шатны Засаг даргын тамгын газар хяналт тавина.

Хэрэглэгдэхүүн:

- “Аврагч мазаалайн зөвлөмж” өрхийн гарын авлага,
- Гамшгаас өөрийгөө хамгаалах арга хэмжээний зааварчилгаа (хэвлэл мэдээллийн ажилтан, иргэдэд зориулав), 2009,
- DVD хичээлүүд,
- Үзүүлэн таниулах материал,
- Зурагт хуудас,
- Баррел үсэг бүхий үзүүлэн таниулах материал,
- Муляж.

Сургалтад хэрэглэх ном, сурах бичгийг нэг бүрчлэн заах боломжгүй юм. Иймээс сургагч багш нь гамшгийн холбогдолтой ном, гарын авлага, бусад материалыг ашиглан сургалтын агуулгыг баяжуулах боломжтой.

---oOo---